

Kukumbuchila Chilongole

Chitabu cha Kukumbuchila ndo kuhiluchila kwa malajizo galingulongwa kulavigwa mgati mwa chitabu viyage vya Malajizo (vitabu vihano vya mwaluko kuli Ilagano lya Katali). Itagwa lya Chiebulaniya lya chitabu achi lina itagwa lya mina “Ulonzi.” Yangukundigwa kota Musa ndo yandichile chitabu achi ila honhu hado ha kuduma hangulonga mbuli za kubagama kwa heye. Chitabu achi changwaluka na ulonzi ulingulonga, “Awu ndo ulonzi wa Musa woyawalonjele Isilaeli.” Vitabu vya Ilagano Linyale vyan-gukunda kota Musa ndo yandiche chitabu cha Kukumbuchila. Petili loyasomile kulawa kuli chitabu cha Kukumbuchila 18:15-18, nakalonga kota awu nawali ulonzi wa Musa (Madito 3:22-23). Musa yoweza kuwa nakandika chitabu cha Kukumbuchila hamwe na vitabu vya Mwaluko na Kulawa na Walawi na Hisabu kuli hagati ha miyaka 1400 ama 1300, Kilistu loyang'hali kupondigwa.

Chitabu cha Kukumbuchila nachandichigwa kota ilagano lya mndewa na isi iwele hali ulongozi wake, kota vyoiwele aho katali. Ndo ilagano lya Nguluwi na Waisilaeli. Nguluwi nakakunda kuwatambichiza wanhu wone wahawinzile na ki-batilila malajizo ga heye. Wone Waisilaeli waha-belenhuche mizilo ja Nguluwi, lelo wahagazigwe. Ayi yangulajilwa kuli chila honhu ha chitabu achi, ila sula ya 27 na ya 28 zangulonga kukomya.

Zilonga utambichizo na upanjilo viwele vya-hawezele kulawila kwa chiwalo cha kuhulichiza ama kubelenhuka kwa Waisilaeli. Nhanzi za Isilaeli nazima hali vidunda vili vimile vilingilola na kilonjela utambichizo awu na upanjilo kota nzila ya kutawiza ilagano.

Gali mgati

1. Kuli sula ya 1-3 Musa kangulonga galawile kuli majendo ga Isilaeli kuloka chiwala.
2. Sula ya 4-26 zangusimila malajizo ga ilagano lya Nguluwi na wanhu wa heye.
3. Hamba kuli sula ya 27 mbaka ya 30 Waisilaeli wangulonga utambichizo na upanjilo kwa lizi ng'hulu kulajila kota kulawa mhela wula ilagano nalyali litawizwe.
4. Kuduma, kuli sula ya 31-34 Musa kangu-longa ulonzi wa kuduma kwa Yoshua na kwa chila nhanzi ya Isilaeli loyawele yang'hali kubagama.

Ilajizo lya kuka kuli chidunda cha Holebu

¹ Chitabu achi china ulonzi uwele Musa nakawalonjela wanhu weng'ha wa Isilaeli mhela lowawele mchiwala kolilawilaga isanya mwa lwanda lwa Yolodani. Nawali hali ibindi lya Yolodani behi na Sufu, hagati mwa muji wa Palani ubanzi umwe na muji wa Tofeli na Labani na Haseloti na Disahabu ubanzi wunji.

² Ndo majendo ga mazuwa kumi na imwe kulawila kuchidunda cha Holebu mbaka Kadeshi-balineya kwa nzila ya chidunda cha Seili.

³ Zuwa lya mwaluko lya mwezi wa kumi na imwe, mwaka wa makumi gane, lowalawile Misili, Musa nakawalonjela wanhu wa Isilaeli chila chinhu Mkulu Nguluwi choyamlajize yawalonjele.

⁴ Nakadita ahyo hala du loimalile ngondo ya kuwasumya mindewa Sihoni wa Waamoli yawele yochikala kuli muji wa Heshiboni, na mindewa Ogu wa Bashani nayawele yochikala kuli miji ja Ashitaloti na Edileyi.

⁵ Musa nakawalonjela wanhu malajizo ga Nguluwi mhela lonawali kuli ubanzi wa keli wa lwanda lwa Yolodani kuli isi ya Moabu.

Nakawalonjela ahi,

⁶ “Lotuwele kuli chidunda cha Holebu*, Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe nakatulonjela ahi, ‘Mikala kwa mhela wa kuhega kuli chidunda achi.

⁷ Lelo muche hano mlutilile na majendo. Mlute kuli isi ya vidunda vya Waamoli na honhu hawele habehi na ibindi lya Yolodani, kuli isi ya vidunda na kuli isi ya mibindi ako Negebu na honhu ha mhwani, ena, mlute mbaka kuli isi ya Kanaani na isi ya Lebanoni, mbaka kuli lula lwanda lukulu lwa Eyufulate.

⁸ Isi ayi yeng’ha ndiiwika hali hemwe. Lelo mlute mkaihohole isi ayo iwele heni Mkulu Nguluwi nandilaha kuwapa wasekulu wa hemwe Abulahamu na Isaka na Yakobo na walelwa wa hewo.’”

*Musa kanguhagula vilongozi
(Kulawa 18:13-27)*

---

* **1:6** *Holebu* Chidunda achi kahi changuzeleka kota ndo chidunda cha Sinai.

9 Musa nakawalonjela wanhu, “Nalotuwele tung'hali kuchidunda cha Holebu, heni nandiwalonjela ahi, ‘Mbuli ya kuwalongoza hemwe ndo ng'hulu ng'hatu kusinda ludali lwa heni ndiliyeka.

10 Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kawadita muwe wenji, lehano muwa wenji kota nhondwe za kilanga.

11 Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa wasekulu wa hemwe, yawadite monjezeche mala elufu mzidi ya vila vyomuwele sambu na kuwatambichiza kota navyoyelahile!

12 Ila heni ndiliyeka ndoweza ndaze kuhola mbuli azo za itunyo lya hemwe na kilewa kwa hemwe?

13 Mhagule kulawa kuli chila nhanzi ya wanhu wawele na luhala na nyhala na uwanzi leka ndiwawiche wawe vilongozi wa hemwe.’

14 Hemwe namkunda na mnyidichila ahi, ‘Mbuli youlonjile ndo inoga.’

15 Ahyo nandiwahola wala vilongozi wa hemwe wawele na luhala na uwanzi wawele ndo muwahagule kulawila kuli nhanzi za hemwe, nandiwawika wanji wawe vilongozi wa hemwe kuli vilundo vya wanhu elufu imwe na vilundo vya wanhu miya imwe na vilundo vya wanhu makumi gahano na vilundo vya wanhu kumi. Nandiwahagula kahi vilongozi wang'hangala wanji kulawa chila nhanzi.

16 “Mhela wuwo nandiwapa vilongozi wa hemwe malajizo aga, ‘Mhulichize nongwa za wang'holozenu. Mtaguse kwa hachi hali nongwa za wang'holozenu, hihyo du na kilewa kwa

wajenzi walingikala hamwe na hemwe.

¹⁷ Mleche kumganilila munhu yoneche kuli kulavya utaguso, mowahulichiza ne kubagula wawele na lufufu ne wazunwa. Mleche kumdumba munhu, mina hemwe moganigwa kutagusa honhu ha Nguluwi. Wone kuwe na nhaguso iwele ng'hulu kwa hemwe, moigala kwa heni, nani ndoihulichiza.'

¹⁸ Mhela wuwo nandiwalajiza mbuli zeng'ha nazomganigwe kudita.

Waisilaeli wangulema kwinjila kuli isi yowelagane

(Hisabu 13:1-33)

¹⁹ "Lelo kota Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe, navyoyatulongole, natwaluka majendo kulawila kuli chidunda cha Holebu natukola kuli hala kuchiwala hagazi hakudumbiza, kota homuhawene kwa kuwinza nzila ilinguluta isi ya vidunda vya Waamoli. Natufika Kadeshibalineya,

²⁰ heni nandiwalonjela, 'Lelo mfika kuli isi ya vidunda vya Waamoli iwele ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe, yalingutupa.

²¹ Mlole, Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kaiwika isi ayi hali hemwe. Mwinjile mkaihole kota Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa wasekulu wa hemwe navyoyawalongole. Mleche kudumba na kisinza!'

²² "Hamba mweng'ha namuya behi na heni namndonjela, 'Tuwajize wanhu watulongole, wakailole isi, hamba wahiluche kutuzelesa nzila inojile ya kuwinza na miji jachi tojifika ako.'

23 Mbuli ayo nayoneka kota inoga kwa heni, nandiwahagula wanhu kumi na weli, munhu yumwe kulawila chila nhanzi.

24 Wanhu awo nawaluta kuli isi ya vidunda, nawafika kuli ibindi lya Eshikoli na kulilola chinyele.

25 Lowahiluche, nawatugalila mafuza gamwe ga isi ayo na watulonjela kota isi ayo yalingutupa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe, ndo inoga ng'hatu.

26 “Ila hemwe nahamuwinzile ilajizo lya Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kwa kulema kuluta kuli isi ayo.

27 Namng'ung'uta mgati mwa mihema ja hemwe mlonga, ‘Mkulu Nguluwi kangutuzudila mina nakatulavya kuli isi ya Misili. Nakagana yatuwiche kuli moko ga Waamoli leka watudumye.

28 Lekachoni tulute ako? Tutweguche nhumbula kwa kudumba. Nawatulonjela kota wanhu wa ako ndo wazidahe na wawele ng'wemang'wema kusinda hetwe vyotuwele na kota miji ja hewo migazi na jizenjigwa lukanzi lufichile kilanga. Kahi walonga kota nawawona wala walelwa wa Anaki wawele ng'wemang'wema!

29 “Ila heni nandiwalonjelani ahi, ‘Mleche kuwadumba wanhu awo.

30 Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, yawele yowalongola, heye yuye kochitowa kwa chiwalo cha hemwe kota navyoyaditile hali hemwe kula Misili,

31 na kula kuchiwala komuwene vila navyoyawapapile mmajendo gala geng'ha, kota vila mhaza vyoyalingumpapa mwanage, mbaka namfika aha.'

32 Ila hanga nandonge ago geng'ha, hemwe nahamumkundile Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe,

33 ndo yawalongole mnzila na kuwapalila honhu ha kuwasa hemwe. Nechilo nakawalongolani kwa chiluli na nemisi kwa ng'hungugu, leka kuwalajila nzila.

34 "Mkulu Nguluwi nakahulika kung'ung'uta kwa hemwe, nakazudila, nakelaha yolonga,

35 'Kuduhu ne yumwe wa hemwe kuli lulelo alu lwihile yokwinjila kuli isi yila inojile yondilahile kuwapa wasekulu wa hemwe.

36 Kalebu mwana wa Yefune, ndo heye yaliyeka yoyona, nani ndomha isi ayo yoyaibijile iwe ya heye na lulelo lwake kwa vila nayali yombinza heni Mkulu Nguluwi kwa chila chinhu.'

37 Mkulu Nguluwi nakazudila ng'hatu kwa heni kahi kwa chiwalo cha hemwe nakalanga, 'Na hegwe, Musa, hukwinjila ng'oo kuli isi ayo.

38 Ila Yoshua mwana wa Nuni, mtanzi wa hegwe, ndo yokwinjila amo. Lelo mkangaze nhumbula kwa vila heye kowalongoza wanhu wa Isilaeli leka wakaihole isi ayo.'

39 "Hamba Mkulu Nguluwi nakatulonjela hetwe tweng'ha, 'Awo wana wa hemwe womlingudumba kota wowa wapogozu wa wang'honyo wa hemwe, ena, awo wawele wadodo wawele hawavizelele kulekaniza

ganojile na gehile, awo ndo wokwinjila ako, nani ndowapa hewo isi ayo iwe ya hewo.

⁴⁰ Ila hemwe, mgaluche na kuhiluka kuchiwala kulutila Bahali ya Shamu.'

⁴¹ "Hamba namunyidichila, 'Hetwe tumditila gehile Mkulu Nguluwi, ila sambu toluta na kitowa kota Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe vyoyatu-lajize.' Ahyo, chila yumwe wa hemwe nakewika goya kuza kitowa ngondo, mina namijesa kota ya-hawele mbuli ndodo kuivaba isi ayo ya vidunda.

⁴² Na heye Mkulu Nguluwi nakandonjela, 'Walonjele hewo kota waleche kuza kitowa kwa vila siwele hamwe na hewo, waleche kuluta, wozalemwela hela kwa wang'honyo wa hewo.'

⁴³ Lelo heni nandiwalonjela ahyo, ila hemwe namlibelenhuka ilajizo lya Mkulu Nguluwi namwinjila kuli isi ayo kwa kudadambala.

⁴⁴ Aho, Waamoli nawali wochikala kuli honhu aho ha isi ya vidunda nawadulika nawawawinga hemwe kota vila vyozingudita nzuchi, ako nawawatowa kulawila Seili mbaka Holima.

⁴⁵ Lomhiluche, nakumlilila Mkulu Nguluwi, ila Mkulu Nguluwi nahawahulichize.

⁴⁶ "Lelo namikala ako Kadeshi kwa mhela uhe-jile.

2

Miyaka jimwenga kuchiwala

¹ "Hamba natuhinduka, natwinula majendo kuchiwala kwa kukolela nzila ya Bahali ya Shamu, kota Mkulu Nguluwi navyoyandonjele, natulubaluba behi na chidunda cha Seili kwa mhela uhejile.

² Hamba Mkulu Nguluwi nakandonjela,

³ ‘Namlubaluba kwa mhela wa kuhega kuli isi ayi ya vidunda, lelo mgaluche kukolela kasikazini.

⁴ Walajize wanhu awa, “Mwahabehi kukola kuli isi ya vidunda vya Seili, isi ya wang'holozenu walelwa wa Esau. Awo wowadumbani, ila milolele,

⁵ mleche kitowa na hewo kwa vila siwapani honhu honeche ha isi ya hewo. Siwapani ne honhu hado ha kubiga. Isi ayo ya vidunda vya Seili ndiwapa walelwa wa Esau leka iwe ya hewo.

⁶ Homgana chilyo ama mazi kulawila kwa hewo, iwagana mgule.” ’

⁷ “Lelo kota Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe navyoyawatambichize kuli chila mbuli zomditile. Nakawalolela nalomwali mlubaluba kula kuli chiwala chikulu. Nakawa hamwe na hemwe miyaka aji jeng'ha makumi gane na hamwisilwe ne chinhu choneche.

⁸ “Ahyo natulutilila na majendo ga hetwe, natuwakola wang'holozetu na walelwa wa Esau wawele wochikala Seili, natuheluka kahi na yila nzila ya kibindi na honhu ha miji ya Elasi na Esioni-gebeli. Hamba natuhinduka natuwinza nzila ya kukolela kuli chiwala cha Moabu.

⁹ Mkulu Nguluwi nakandonjela, ‘Uleche kuwagaza wanhu wa Moabu, na uleche kitowa na hewo mina siwapani honhu honeche ha isi ya hewo. Ila honhu aho ha Ali ndiwapa awo walelwa wa Loti hawe ha hewo.’ ”

¹⁰ Aho katali ayo isi ya Ali nayali ya Waemi, wawele na mong'ho na wawele ng'wemang'wema kota Waanaki.

¹¹ Kota vila Waanaki, wanhu awa nawazeleka kahi kota Walefayi, ila Wamoabu nawawachema Waemi.

¹² Waholi kahi nawekala ako Seili aho katali, ila walelwa wa Esau nawawawinga na kuwadumya, hamba wawo baho nawekala aho kuli honhu ha hewo. Waisilaeli nawadita kota ahyo kuli isi yila iwele Mkulu Nguluwi nayawapele iwe ya hewo.

¹³ Musa nakalutilila kulonga, “Mkulu Nguluwi nakatulonjela, ‘Muche lelo, mloche kalwanda ka Seledi.’ Lelo natuloka kalwanda ka Seledi.

¹⁴ Miyaka makumi gadatu na nane najipuluta kulawila kuka Kadeshi-balineya mbaka kuloka kalwanda ka Seledi. Mhela awo, wanhu wa chilundo chila wawele na miyaka ja kuhega kuza kuli kitowa ngondo nawabagama kuwinza vila Mkulu Nguluwi navyoyawalahile.

¹⁵ Mkulu Nguluwi yuye nakawagaluchila leka yawadumye ako kuli kambi, mbaka weng'ha wamale.

¹⁶ “Lelo wanhu awo weng'ha wawele na miyaka ja kuhega kuza kuli kitowa ngondo lowabagame,

¹⁷ Mkulu Nguluwi nakandonjela,

¹⁸ ‘Lehano moloka mbaka wa Moabu kwa kukolela isi ya Ali.

¹⁹ Homfika kuli isi ya Waamoni, mleche kuwatunya ne kitowa na hewo, kwa vila siwapani honhu honeche ha awo walelwa wa Amoni, iwe honhu ha hemwe. Hebu! Awo ndo lululo lwa Loti, na ndiwapa ayo isi iwe ya hewo wawo.’ ”

²⁰ Isi ayo yanguzeleka kahi kota isi ya Walefayi. Walefayi nawali wochikala ako aho katali, Waamoni nawawachema awo Wasamusumi.

²¹ Nawali wanhu wenji, wawele na mong'ho na wawele ng'wemang'wema kota Waanaki. Ila Mkulu Nguluwi nakawadumya lowafichile Waamoli nawawele waiholile isi na kikala amo honhu ha hewo.

²² Mkulu Nguluwi nakadita kota navyoyawaditile wana wa Esau, walinguchemigwa Waedomu, nawawele wochikala kuli isi ya Seili. Nakawadumya Waholi mhela Waedomu lowafichile ako, nawaihola isi ya hewo na kikala amo mbaka lehano.

²³ Waavi nawali baho mwaluko wochikala kuli vijiji vya hafungo mwa Mediteleniyani kuza mbaka Gasa. Wakafutoli kulawila chihilwa cha Kilete nawawadumya, nawekala amo honhu ha hewo.

²⁴ Musa nakalutilila kulonga, “Hamba Mkulu Nguluwi nakatulajiza, ‘Mwaluche majendo. Mloche ibindi lya Alinoni. Heni ndimuwika mmoko mwa hemwe Sihoni, mndewa wa Waamoli wa Heshiboni na isi ya heye. Mumtowe na kwaluka kuihola isi ya heye.

²⁵ Lehano ndokwaluka kuwadita wanhu weng'ha muisi wawe wodumba na kuwa na lunhwinhwi kwa chiwalo cha hemwe, wohulika mbuli za hemwe na hewo wokakama na kudumba.

*Waisilaeli wangumsumya mndewa Sihoni
(Hisabu 21:21-30)*

²⁶ “Lelo nandiwalajiza wasenga kulawila kuchiwala Kedemoti walute kwa mndewa Sihoni wa Heshiboni na usenga awu ulinguya kwa kikala goya.

27 ‘Utukundize tukole kuli isi ya hegwe. Tokola mnzila na kulutilila ne kuhinduka kudilo ne kumoso.

28 Chilyo cha hetwe togula kwa hegwe na mazi ga kunwa kahi. Chotulanda du hetwe ndo kukundizwa kukola kwa magulu muisi ya hegwe,

29 tuloche lwanda lwa Yolodani na kwinjila kuli isi iwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe yalingutupa. Walelwa wa Esau walingikala Seili na Wamoabu walingikala Ali nawatukundiza kahi kukolela kuli isi ya hewo.’

30 “Ila Sihoni, mndewa wa Heshiboni, nahatukundize tukole kuli isi ya heye. Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, nakamdita yawe na nhumbula igagadale ng’hatu, leka tumsumye na kuihola isi ya heye iwele tuikalila mbaka lehanu.

31 “Hamba Mkulu Nguluwi nakandonjela, ‘Ulole, nyaluka kumuwika Sihoni na isi ya heye mmoko mwa hemwe, mwaluche kuihola isi ya heye.’

32 Hamba Sihoni na wanhu wa heye weng’ha nawoya kitowa na hetwe behi na mji wa Yahasi.

33 Na heye Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe nakamlavya, natumsumya heye na wana wa heye na wanhu wa heye weng’ha.

34 Natuhola isi ya heye na kuwifyanga miji ja heye jeng’ha, natuwakopola walume na wadala na wana, nahatumlechile ne munhu yawele mkomu.

35 Natuhola migongolo na lufufu lunji lweng’ha natulufichile kuli miji.

36 Kwaluchila Aloeli, muji uwele mgati mwa ibindi lya Alinoni mbaka Gileadi, kuduhu muji

woneche nawali wimile mbaka natulemwa kuhola. Mkulu Nguluwi nakawika geng'ha mmoko mwa hetwe.

³⁷ Ila nahatuihejelele isi ya Waamoni ama mfungo mwa lwanda lwa Yaboki ne kuli miji ja isi ya vidunda ne honhu honeche hala hawele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe, nayatulemeze.

3

Kusumigwa kwa mndewa Ogu (Hisabu 21:31-35)

¹ “Hamba natuhinduka, natuluta kuli nzila ya kuluta Bashani. Mndewa Ogu nakalawa na wanhu wa heye weng'ha kitowa na hetwe habehi na muji wa Edileyi.

² Ila Mkulu Nguluwi nakandonjela, ‘Uleche kumdumba, mina ndimuwika mmoko mwako hamwe na wanhu wa heye weng'ha na isi ya heye. Komditila kota navyoumditile Sihoni mndewa wa Waamoli nayekale kula Heshiboni.’

³ “Lelo Mkulu Nguluwi nakamuwika mmoko mwa hetwe Ogu mndewa wa Bashani na wanhu wa heye weng'ha, natuwadumya nahaponile ne munhu yoneche.

⁴ Natujihola miji jeng'ha ja heye, kuduhu muji ne umwe uwele nahatuuholile. Jeng'ha natujihola miji makumi sita, mina honhu heng'ha ha Aligobu nahawele holongozwa na Ogu mndewa wa Bashani.

⁵ Miji jeng'ha aji najali na lugagala luwele na lukanzi lulutile kuchanya, naluwele na lwizi lugazi na mhajilo. Nakwali kahi na vijiji vinji navyali hela lugagala luwele na lukanzi.

⁶ Natudumya chila chinhu ako, natuwifyanga chila muji na kukopola walume na wadala na wana kota navyotuditile kuli muji wa mndewa Sihoni wa Heshiboni.

⁷ Ila migongolo jeng'ha na lufufu natuhola hetwe.

⁸ “Mhela awo natuihola isi ayo ya wala wandewa weli wa Waamoli nawaweke wochikala kolilawilaga isanya mwa lwanda lwa Yolodani, hagate ha lwanda lwa Alinoni na chidunda cha Helimoni.”

⁹ Wasidoni wanguchichema chidunda acho Silioni, nawo Waamoli wanguchichema Senili.

¹⁰ Musa nakalutilila kulonga, “Natujihola miji jeng'ha jivele muwegawega mwa chidunda na kahi honhu heng'ha ha Gileadi na Bashani mbaka Saleka na Edileyi, miji ja mndewa Ogu ako Bashani.”

¹¹ Mndewa Ogu yaliyeka ndo nayaponile hali Walefayi na ndo nayali mndewa wa Bashani. Chinhanda cha heye nachigongomanyigwa kwa chuma, nachali na utali wa mita zine na ugazi wa behi ya mita mbili, kota vipimilo navyoviwichigwe. Chinhanda acho ching'hali kuli muji wa Waamoni wa Laba.

Nhanzi zikale kolilawilaga isanya mwa Yolodani

(Hisabu 32:1-42)

¹² Musa nakalutilila kulonga, “Navyotuiholile isi ayo, nandiwapa nhanzi za Lubeni na Gadi honhu haluchile kasikazini mwa Aloeli behi na Alinoni na nusu ya isi ya vidunda vya Gileadi hamwe na miji jake.

¹³ Hamba nandiipa nusu ya yila nhanzi ya Manase honhu haponile ha Gileadi hamwe na Bashani yeng'ha nailongozwe na Ogu, mina ndo honhu heng'ha ha Aligobu.” Isi yeng'ha ya Bashani yanguzeleka kota isi ya Walefayi.

¹⁴ Yaili munhu wa nhanzi ya Manase, nakahola honhu heng'ha ha isi ya Aligobu, mina ndo Bashani, kuza kuli mbaka wa Wageshuli na Wamaakati. Vijiji vyeng'ha nakavichema itagwa lyake, na mbaka lehano vyanguzeleka kota vijiji vya Hawoti-yaili.

¹⁵ Musa nakalutilila kulonga, “Wanhu wa lukolo lwa Makili wa nhanzi ya Manase nandiwapa Gileadi

¹⁶ na wanhu wa nhanzi ya Lubeni na Gadi nandiwapa isi yeng'ha kulawila Gileadi mbaka lwanda lwa Alinoni. Kusini nawabakana hagati ha lwanda na kasikazini nakwali na lwanda lwa Yaboki naluwele behi na isi ya Waamoni.

¹⁷ Ubanzi wa kolizinjilaga isanya isi ya hewo nayenela mbaka lwanda lwa Yolodani, kulawila ilamba lya Galilaya, ubanzi wa kasikazini kudu-liku kuza Bahali ya Mwino, mbaka kuli miduliko ja Pisiga ubanzi wa kolilawilaga isanya.

¹⁸ “Mhela wula nandiwapa walume wa nhanzi za Lubeni na Gadi na Manase ya kolilawilaga isanya, malajizo aga, ‘Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, nakawapani isi ayi muihole. Lelo hemwe muwele na mong'ho hali wang'holozenu, muwe muwichigwe goya kitowa ngondo, mloche lwanda lwa Yolodani muwele kumwando kwa wang'holozenu Waisilaeli.

¹⁹ Ila wadala wa hemwe na wana wa hemwe na

migongolo minji ja hemwe, ahyo jopona kuli miji jondiwapela.

²⁰ Muwatanze wang'holozenu Waisilaeli mbaka Mkulu Nguluwi hoyowadita wasindamale honhu hawo kota hemwe vyomsindamale, mina hewo nawo waihole isi iwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kanguwapa kumwambu mwa lwanda lwa Yolodani. Homsinda ago moweza kuhiluka kuli isi ya hemwe, ayi muiholile ndiwapele.'

²¹ "Hamba nandimlajiza Yoshua, 'Hegwe kona kwa meho gako mbuli zeng'ha ziwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, yawaditile wandewa awa weli, Sihoni na Ogu. Lelo heye kowaditila hiho wandewa wa isi zeng'ha zoukola.

²² Mleche kuwadumba mina Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, ndo kochitowa kwa chiwalo cha hemwe.'

Musa kangulemezwa kwinjila Kanaani

²³ "Mhela awo nandimdedeza Mkulu Nguluwi ndilonga,

²⁴ 'Hegwe Mkulu, Mkulu Nguluwi ndivizela kundajila heni chitumagwa wa hegwe mwaluko hela wa ukulu wa hegwe na moko wa hegwe uwele na mong'ho. Mina kuna mlungu wachi ako kilanga ama kuli isi yoweza kudita mbuli ng'hulu na za kububuwaza kota zouditile hegwe?

²⁵ Ndangukulanda ndoche lwanda lwa Yolodani, ndiyone isi inojile kolizinjilaga isanya mwa lwanda lwa Yolodani, ena, isi inojile ya kunojeza ya vidunda, hamwe na vidunda vya Lebanoni.'

²⁶ "Ila Mkulu Nguluwi nakanzudila heni kwa chiwalo cha hemwe, nakalema kunyhulichiza.

Hamba nakandonjela, 'Ihega! Uleche kulonga kahi mbuli ayi.

²⁷ Ukwine mbaka kuli chinhembenhembe cha chidunda cha Pisiga, ulole goya ubanzi wa koliz-injilaga isanya na kasikazini na kusini na kolilaw-ilaga isanya na koyona isi ayo, ila hegwe huloka hebu alu lwanda lwa Yolodani.

²⁸ Ila umhe Yoshua malajizo, umkangaze nhumbula na kumwimiza, mina heye ndo yowalongoza wanhu awa mbaka kumwambu, kuihola isi youyona.'

²⁹ "Lelo natupona aha hawele na ibindi habehi na Beti-peoli."

4

Kibatilila malajizo ga Nguluwi

¹ Musa nakalutilila kulonga, "Lelo hemwe Waisilaeli mibatilile na kuwinza malajizo na mizilo jondiwalanguse, leka mikale na kuihola isi yila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa wasekulu wa hemwe, yoyawapele.

² Mleche konjeza choneche kuli ulonzi wondilinguwalajiza, na mleche kusa chinhu, mibatilile malajizo ga Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, gala goyawapele.

³ Hemwe namlola kwa meho genu mbuli zila Mkulu Nguluwi zoyaditile hala Baali-peoli. Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, nakamdumya chila yumwe wa hemwe nayamfugamile ayo mlungu wa Baali-peoli.

⁴ Ila hemwe womuwele mtanganiche kwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, mwa wakomu mbaka lehanu.

⁵ “Mlole, ndiwalangusa malajizo na mizilo kota Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa heni, vyoyandajize, leka mugawinze kuli isi yomluta kuihola.

⁶ Mibatilile na kugadita malajizo ago mina homdita ahyo wanhu wa isi zinji howovizela ago, wovizela kota hemwe ndo muwele na luhala na nyhala, wolonga, ‘Twangukomya wanhu wa isi ayi ng’hulu wana luhala na nyhala!’

⁷ “Kuduhu isi ng’hulu yoneche iwele mlungu wa hewo kahabehi na wanhu, kota Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe, vyoyawele behi na hetwe, hotumlanda utanzi.

⁸ Na kuduhu isi yinji ng’hulu yoneche iwele na malajizo na mizilo jitanganiche, kota ajo jondiwalanguse hemwe wanhu zuwa ali lya lehana.

⁹ “Ila milolele na mleche kusemwa mbuli zila zomziwene kwa meho ga hemwe. Mbuli azo zileche kulawa mnhumbula za hemwe kuli mazuwa gose ga ukomu wa hemwe. Muwasimile wana wa hemwe na wazukulu wa hemwe,

¹⁰ kwa chiwalo cha zuwa lila nalomwimile hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kula Holebu hoyandojele, ‘Muwakungajize awo wanhu hali heni, ndiwalonjele ulonzi wa heni leka welanguse kundumba heni mazuwa gose ga ukomu wa hewo na kuwalangusa wana wa hewo kudita ahyo.’

¹¹ “Lelo namhejela na kwima hasi ha chila chidunda chiwele mhela awo nachali chikwaka chiluli nachifichile mbaka kilanga chigubiche jiza na ng’hungugu ng’hulu.

¹² Hamba Mkulu Nguluwi nakalanga na hemwe hagati ha chiluli acho, namuuhulika ulonzi woyalonjile ila nahamumuwene, namhulika hela lizi lyake.

13 Na heye nakawadamlila ilagano lya heye nakawalajiza mbatilile na kuwinza jila mizilo kumi najoyandiche mli vibao vili vya maganga.

14 Mhela awo yula Mkulu Nguluwi nakandajiza ndiwalanguse malajizo na mizilo jomlinguganigwa kudita kuli isi yomlinguluta kuihola.

Makanyo galinguwala kufugamila jimalukolo

15 “Nahamumuwene kwa meho Mkulu Nguluwi hoyalonjile namwe kula kuchidunda cha Holebu hagati ha chiluli, kwa chiwalo acho milolele ng'hatu,

16 mleche kwajilila kwa kugongomanya jimalukolo joneche ja kuhongola kwa kiwhaniza kota mlume ama mdala

17 ama igongolo lyoneche lila muisi ama chideje

18 ama kwa kiwhana na igongolo lilingutambala hanyi ama somba mmazi.

19 Milolele, leka mhela homlola kilanga, isanya na nyelezi na nhondwe, mleche kukwejigwa kuvifugamila ne kuviditila chinhu choneche. Vinhu avyo Mkulu Nguluwi nakavileka kwa wanhu weng'ha hasi ha kilanga.

20 Ila hemwe ndo wanhu yoyawagombole Mkulu Nguluwi kulawila Misili kuli itanuli lya chuma. Nakawalavya ako leka muwe wanhu wa heye kota vila vyomli lehano.

21 Kwa chiwalo cha hemwe Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, nakanzudila heni, nakelaha kota heni siloka lwanda lwa Yolodani kwinjila kuli isi yila inojile yoyalinguwapa iwe uhalizi wa hemwe.

²² Heni ndobagama kuli isi ayi na siloka lwanda lwa Yolodani, ila hemwe mwa habehi kuluta kuihola isi yila inojile.

²³ Milolele ng'hatu mleche kusemwa ilagano lila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, loyaditile na hemwe na kiditila jimalukolo ja kuhongola kwa kiwhaniza na chinhu choneche chiwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, nakawalemeza kuwhaniza,

²⁴ mina Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, ndo chiluli chilingulakaza, heye ndo Nguluwi yawele na fihi.

²⁵ “Homuwa mikale kuli isi ayo, homponda wana na wazukulu muwe mlalile, wone mwaluche kwajilila na kiditila jimalukolo ja kuhongola kwa kiwhaniza na chinhu choneche, namdite wihe hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe na kumzudiza,

²⁶ lelo, heni lehano ndanguvichema ulanga na isi vilole hali hemwe, ndanguwalonjelani kota baho du modumigwa ng'hatu kuli isi yomlinguluta kuihola ako kumwambu mwa lwanda lwa Yolodani. Hamchikala ako mhela uhejile, ila modumigwa ng'hatu.

²⁷ Mkulu Nguluwi kowasambalula hali isi zinji na wanhu wachefu hela wa hemwe wopona ako Mkulu Nguluwi koyowawinjila.

²⁸ Ako mojifugamila milungu ja migodi na maganga jiwele jiditikwe kwa moko ga wanhu na johajiwa jilola na hajilinguhulika na hambe jilye ne kunusa.

²⁹ Hamba kulawila mumo mu isi mompala Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, namwe

momona wone mumpale kwa nhumbula yeng'ha na muhe weng'ha.

³⁰ Mbuli azi zeng'ha hoziwafika aho hamwande, homgaya momuhiluchila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, na kumhulichiza.

³¹ Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, ndo Nguluwi yawele na isungu, howaleka ne kuwadumya ne kusemwa ilagano lila lyoyaliditile na wasekulu wa hemwe kwa chilaho.

³² “Mijese ng'hatu kwa chiwalo cha gala galawile katali, mbuli nazilawile hala hemwe hamnapondigwa, kulawila zuwa lila Nguluwi hoyamlumbile munhu muisi. Muuze kuli isi yeng'ha, kulawila ubanzi umwe mbaka wunji, wone mbuli ya kububuwaza kota ayo mina ilawila ama kuhulikwa.

³³ Ndaze, wanhu wa isi mina wahulika lizi lya Nguluwi lulonga kulawila hagati ha chiluli, kota hemwe navyomhuliche, nakupona wakomu?

³⁴ Ndaze, kabaho Nguluwi yoneche yunji yajezile kuza kuhola wanhu kulawila isi yinji, kota vila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe? Nakadita hino kwa kujezigwa na kwa kudita ulajilo na kwa vinduzanduza na kwa ngondo na kwa moko wa hegwe uwele na mong'ho na kwa ludali lwake lukulu, nakambuza mbuli za kudumbiza ziwele hemwe namzona kwa meho genu kula Misili.

³⁵ Hemwe namlajilwa mbuli azo, leka mvizele kota Mkulu Nguluwi ndo yaliyeka Nguluwi na haduhu yunji.

³⁶ Nakawadita mhuliche lizi lya heye kulawila kilanga leka yaweze kuwalangusa kuhulichiza. Aha muisi nakawadita mlole chiluli cha heye

chikulu na kuhulika ulonzi wa heye kulawila hagati ha chiluli acho.

³⁷ Kwa vila nakawagana wasekulu wa hemwe, heye nakawahagula hemwe walelwa wa hewo, nakawalavya yuye kuli isi ya Misili kwa ludali lwake lukulu.

³⁸ Nakawawinga hali hemwe wanhu wa nhanzi ng'hulu na wawele na ludali kusinda hemwe, leka yawegale na kuwapani isi ya hewo kwa uhalizi, kota vyoivele lehano.

³⁹ Lelo mkumbuche lehano na kuwika mnhumbula za hemwe kota Mkulu Nguluwi ndo Nguluwi kuchanya kilanga na hasi muisi, kuduhu yunji.

⁴⁰ Ahyo, mibatilile malajizo na mizilo ja heye jondilinguwapa lehano leka mbuli ziditigwe kwa hemwe goya, hamwe na walelwa wa hemwe na kikala mazuwa menji kuli isi yila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe kanguwapani iwe ya hemwe mazuwa gose.”

Miji ja kubilimila kolilawilaga isanya mwa Yolodani

⁴¹ Aho ndo Musa nakabagula miji jidatu kolilawilaga isanya kwa lwanda lwa Yolodani,

⁴² kuwele munhu koweza kubilimila na kivisa wone yamkopole munhu ne kunuwila nahawele yamwihilwe. Munhu kota ayo koweza kubilimila kuli muji umwe na kulohola ukomu wa heye.

⁴³ Nakabagula muji wa Beseli muwegawega mwa chiwala kwa chiwalo cha nhanzi ya Lubeni na muji wa Lamoti kuli isi ya Gileadi kwa chiwalo cha nhanzi ya Gadi na muji wa Golani kuli isi ya Bashani kwa chiwalo cha nhanzi ya Manase.

Chilongole kwa malajizo ga Nguluwi

⁴⁴ Aga ndo malajizo Musa nayawapele Waisilaeli.

⁴⁵ Aga ndo malajizo na mizilo na utaguso Musa nayawalonjele Waisilaeli nalowalawile Misili,

⁴⁶ nalowali kumwambu mwa lwanda lwa Yolodani, kuli ibindi lya kumwando mwa Beti-peoli, kuli isi naiwele ya mndewa Sihoni wa Waamoli, nayalongoze muji wa Heshiboni, yula Musa na Waisilaeli navyowamsumile nalowalawile Misili.

⁴⁷ Nawaihola isi ya heye na ya mndewa Ogu wa Bashani. Wandewa awo weli wa Waamoli nawalongoza ako kolilawilaga isanya mwa lwanda lwa Yolodani.

⁴⁸ Isi ayo nayenela kulawila Aloeli hafungo mwa lwanda lwa Alinoni mbaka chidunda cha Helimoni.

⁴⁹ Hamwe na honhu heng'ha ha ubanzi wa kolilawilaga isanya mwa lwanda lwa Yolodani mbaka Bahali ya Mwino, mbaka kuli miduliko ja chidunda cha Pisiga.

5

Mizilo kumi
(*Kulawa 20:1-17*)

¹ Musa nakawachema Waisilaeli weng'ha, nakawalonjela, “Mhulichize hemwe Waisilaeli, malajizo na mizilo jondilingulonga na hemwe lehano. Milanguse ago na kugawinza goya.

² Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe, nakadita ilagano na hetwe kuchidunda cha Holebu.

³ Mkulu Nguluwi nahaditile ilagano alyo na wasekulu wa hetwe, ila nakadita na hetwe tweng'ha tuwele wakomu sambu baha.

4 Mkulu Nguluwi nakalonga na hemwe mchilola ako kuchidunda hagati ha chiluli.

5 Mhela awo heni nanyima hagati ha hemwe na Mkulu Nguluwi, nandiwalonjelani gala nagoyalonjile, kwa vila hemwe namdumba chila chiluli na hamkwinile kuchidunda.

“Mkulu Nguluwi nakalonga ahi

6 ‘Heni, ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, ndikulavile kulawila Misili, nakouwele mpogosi.

7 “ ‘Uleche kuwa na milungu jiyage ila heni.

8 “ ‘Uleche kiditila jimalukolo ja milungu ja udesi, ama chihongoligwe chifandile na chiwele kilanga ama kuli isi ama mmazi hasi ha isi.

9 Uleche kujifugamila milungu ja udesi ne kujikolela mijito, kwa vila heni Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, nda Nguluwi yawele na fih. Ndanguwagaza wana kwa wihe wa wahaza wa hewo, na lulelo lwa kadatu na lwa kane lwa awo walingunzudila.

10 Ila ndanguwalajila igano lya kwimilila maelufu ga wala wawele na igano kwa heni na kibata malajizo ga heni.

11 “ ‘Uleche kulichema hela itagwa lya Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, mina heni ndo Mkulu Nguluwi sileka kungaza yoneche yalin-gulichema hela itagwa lya heni.

12 “ ‘Udite Zuwa lya Kwesela na kuliwika liwe lyelile, kota heni Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, vyondikulajize.

13 Mazuwa sita ukole mijito na udite mbuli za hegwe zeng'ha,

14 ila zuwa lya saba ndo zuwa lya kwesela kwa chiwalo cha heni Mkulu Nguluwi. Zuwa alyo hegwe uleche kukola mijito joneche, ne mwanago ne mhinza wa hegwe ne mpogozi wa hegwe mlume ama mdala ne isenga lyako ne idogowi lyako ne igongolo lya hegwe lyoneche ne mjenzi yawele mgati mwa lugagala lwako, leka mpogozi wa hegwe mlume na mdala wesele kota hegwe vivila.

15 Uleche kusemwa kota hegwe nawali mpogozi kuli isi ya Misili, nani Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, nandikulavya ako kwa moko uwele na ludali na mong'ho, ndo mina heni Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe ndikulajiza kulidita liwe Zuwa lya Kwesela.

16 “ ‘Wahulichize mhaza na mayako, kota vila heni Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe vyondikulajize, udite ahyo leka wikale miyaka minji na mbuli za hegwe ziditigwe goya kuli isi yondilingukupa.

17 “ ‘Uleche kukopola.

18 “ ‘Uleche kuwasa na mdala ama mlume wa munhu yunji.

19 “ ‘Uleche kuhiza.

20 “ ‘Uleche kulavya ulolezi wa udesi kwa yawele habehi na hegwe.

21 “ ‘Uleche kumgana mdala wa munhu yawele habehi na hegwe ne kuigana ng'handanda ya heye ne mgunda wa heye ne mpogozi wa heye mlume ama mdala ne isenga lya heye ne idogowi lya heye ne chinhu choneche choyawele nacho.’

22 “ ‘Awo ndo ulonzi uwele Mkulu Nguluwi nawoyawalonjele wanhu weng'ha kwa lizi ng'hulu

kulawila kuli chiluli na yila ng'hungugu idinyile jiza totolo. Nakawalonjela lonamwali mikungajize kula kuchidunda na honjeze aho mzilo wunji. Hamba nakandika mchanya mwa vibao vili vya maganga, nakamha.

*Wanhu wangudumba
(Kulawa 20:18-21)*

²³ “Mhela nalomhuliche ayo lizi kulawa hagati ha lila jiza, kuchanya kwa chila chidunda nachali chikwaka chiluli, vilongozi weng'ha wa nhanzi za hemwe na wasekulu nawambuyila.

²⁴ Hemwe namlonga, ‘Mhulichize! Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe, nakatugubulila ukulu wa heye, tuhulika lizi lya heye kulawila hagati ha chila chiluli. Lehano natumona Nguluwi yolonga na wanhu, na heye munhu nahabagame ila nakalutilila kikala!

²⁵ Ila ya choni kiwika hali nongwa ya kubagama kwa kulakazwa na chila chiluli chikulu? Hotuhulika kahi lizi lya Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe, tobagama!

²⁶ Ndaze, ndo munhu wachi nayahuliche lizi lya Nguluwi yawele mkomu kulawa hagati ha chiluli kota vyotumhuliche hetwe hamba nakapona mkomu?

²⁷ Musa, ulute habehi kuhulichiza geng'ha goyolonga Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe, hamba uye kutulongjela mbuli azo zeng'ha zoyokulongjela. Hetwe togahulichiza na kugadita.’

²⁸ “Mkulu Nguluwi nakahulika ulonzi awo weng'ha, nakandonjela, ‘Nyhulika ulonzi vyowokulongjela wanhu awa, geng'ha gowalonjile ga goya.

²⁹ Wone wawe na majesa kota aga mazuwa geng'ha, nawawe wondumba na kibata mizilo ja heni! Mbuli zeng'ha zahawele goya kwa hewo wawo na walelwa wa hewo mazuwa gose.

³⁰ Ulute ukawalonjele wahiluche kuli mihema ja hewo.

³¹ Ila hegwe Musa wime aha habehi na heni, ndokulonjela malajizo geng'ha na mizilo na utaguso wouwalangusa, leka wadite ahyo kuli isi iwele ndowapa iwe ya hewo.'

³² "Hemwe milolele mkadite kota Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe navyoyawalajize, uleche kuleka kudita chila chinhu chilinguganigwa.

³³ Mowinza nzila zeng'ha Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, vyoyawalajize kuwinza leka mbuli za hemwe ziditigwe goya na mikale miyaka minji kuli isi yomuihola.

6

Ilajizo likulu

¹ "Aga ndo malajizo na mizilo na utaguso uwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, nakandajiza ndiwalanguse, leka mdite kuli isi yomlinguluta kuihola.

² Mhela weng'ha womuwa wakomu, mwanguganigwa kumdumba Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe na kibatilila malajizo geng'ha na mizilo jondilinguwapani hemwe na walelwa wa hemwe leka mikale kwa miyaka minji.

³ Ahyo, mhulichize hemwe Waisilaeli, milolele na kibatilila leka mbuli za hemwe ziditigwe goya na konjezeka ng'hatu kuli isi ayo iwele na mboto

kota navyoyolahile Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa wasekulu wa hemwe.

⁴ “Lelo mhulichize hemwe Waisilaeli. Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe, ndo Mkulu Nguluwi yumwe hela.

⁵ Namwe mumgane Mkulu Nguluwi wa hemwe, kwa nhumbula za hemwe zeng'ha na kwa muhe wa hemwe weng'ha na kwa mong'ho wa hemwe weng'ha.

⁶ Na ulonzi awu wondilinguwalonjela lehana, muuwiche mnhumbula za hemwe,

⁷ namwe muwalanguse wana wa hemwe goya na kugalonga homchikalisa kuli ng'handanda za hemwe na homjenda mnzila na homuwasa na homlilimka.

⁸ Mgakoweze gawe ulajilo mchanya mwa moko ga hemwe na kuwoha mvihanga vya hemwe.

⁹ Kahi mgandiche mchanya mwa vibatilila lwizi lwa ng'handanda za hemwe na mchanya mwa lwizi lwa lugagala lwa ng'handanda za hemwe.

Kukanyigwa kwa wanhu wohambe wahulichize

¹⁰ “Kota vila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, navyoyawalahile wasekulu wa hemwe, Abulahamu na Isaka na Yakobo, heye kowapani isi iwele na miji migazi na jidedemche jiwele hemwe hamzenjile.

¹¹ Ng'handanda zowa zimemile vinhu vinojile viwele hemwe hamviwichile, kowa na mizimbo jiwele hajibawigwe na hemwe na migunda ja zabibu na mizeituni jiwele hemwe hamnyalile. Homuwa na chilyo choneche chomlingugana,

¹² milolele mleche kumsemwa Mkulu Nguluwi yawalavile Misili nakomuwele wapogozu.

¹³ Momdumba Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, mowa vitumagwa wa heye na kilaha kwa itagwa lya heye.

¹⁴ Mleche kujiwinza milungu jinji na milungu ja wanhu wawele habehi na hemwe,

¹⁵ ng'halazi ya Mkulu Nguluwi ileche kuya kwa hemwe na kuwadumya ng'hatu kulawa kuli isi, mina Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe yawele hagati ha hemwe, ndo Nguluwi yawele na fih.

¹⁶ “Mleche kumjeza Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe kota navyomumjezile ako Masa.

¹⁷ Mibatilile ng'hatu malajizo na utaguso na mizilo ja Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe jiwele heye joyalajize.

¹⁸ Mdite gawele na hachi na ganojile hali Mkulu Nguluwi, leka mbuli za hemwe ziditigwe goya. Moweza kuhola isi yila inojile iwele Mkulu Nguluwi nakelaha kuwapa wasekulu wa hemwe,

¹⁹ na mowawinga wang'honyo wa hemwe kota Mkulu Nguluwi navyoyawalahile.

²⁰ “Mazuwa galinguya, wana wa hemwe howowauza, ‘Malajizo na mizilo na utaguso uwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe, na kuwalonjela mdite, gana mana yachi?’

²¹ Hemwe mowedichila ahi, ‘Hetwe natwali wapogozu wa Falao, mndewa wa Misili na Mkulu Nguluwi nakatugombola kwa moko wa heye uwele na mong'ho.

²² Kwa meho ga hetwe twetwe, natumona Mkulu Nguluwi yodita ulajilo na vinduzanduza

vikulu vya kudumbiza kwa kuwagaza Wamisili na mndewa wa hewo Falao na wakulu wa heye.

²³ Nakatulavya Misili, nakatugala aha na kutupa isi ayi kota navyoyelahile kota kowapa wasekulu wa hetwe.

²⁴ Lelo Mkulu Nguluwi nakatulajiza kibatilila malajizo aga na kumdumba kwa chiwalo cha kutwamila hetwe leka tikale kota vyotulingikala lehana.

²⁵ Kahi towa tutanganiche wone tibatilile malajizo hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe, kota navyoyatulajize.'

7

Nhanzi ihaguligwe na Mkulu Nguluwi (Kulawa 34:11-16)

¹ "Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowafichiza kuli isi yomluta kuzakikala na kowawinga wanhu wenji kulawa kuli isi ayo. Homkwinjila, kowawinga hali hemwe wanhu wa isi saba ng'hulu na ziwele na mong'ho kusinda hemwe, Wahiti na Wagiligashi na Waamoli na Wakanaani na Wapelisi na Wahivi na Wayebusi.

² Kahi, Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe hoyowawika mmoko mwenu, muwasumye wanhu awo na kuwadumya ng'hatu, mleche kuwika ilagano lyoneche na hewo na mleche kuwonela isungu.

³ Mleche kihola na hewo, na mleche kuwakundiza wana wa hemwe kihola na hewo.

⁴ Homdita ahyo hewo wowajiliza wana wa hemwe waleche kumfugamila Mkulu Nguluwi na kuwadita wajifugamile milungu jinji, na ng'halazi

ya Mkulu Nguluwi yowagwila hemwe hamba kowadumya kamwe.

⁵ Ila muwaditile ahi, mobomola honhu ha kulavila nhambiko na kugwisa mizengo ja maganga ga kufugamila milungu ja hewo. Mizengo ja migodi ja Ashela mojitema na kujisoma kwa chiluli jimalukolo ja hewo ja kuhongola.

⁶ Mдите аhyo, leka muwe wa chiuyeng'ha kwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe. Kuli wanhu weng'ha kuli isi yeng'ha, Nguluwi nakawahagula hemwe leka muwe nhanzi ya heye yuye.

⁷ “Mkulu Nguluwi nahawaganile hemwe na kuwahagula kwa vila hemwe mwa wenji heko kusinda wanhu wanji, hemwe namwali wachefu kusinda nhanzi zinji kuli isi yeng'ha.

⁸ Ila kwa vila Mkulu Nguluwi kanguwagana hemwe na kangibata chilaho nachoyawalahile wasekulu wa hemwe, ndo mina nakawagombola kwa moko uwele na mong'ho na kuwalohola kulawa kuli upogozi, kuli moko ga Falao mndewa wa Misili.

⁹ Lelo mvizele kota Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, ndo Nguluwi wa kitumbila. Kochibata ilagano lya heye na kuwalajila igano lya kwimilila kwa lulelo elufu lwa wala walingumgana na kuwinza malajizo ga heye.

¹⁰ Ila holemwela kuwagaza himahima wala walingumzudila.

¹¹ Ahyo, muwe mchilolela na kibatilila malajizo na mizilo na utaguso wondilinguwalajiza lehano.

*Utambichizo kwa wala walinguhulichiza
(Kukumbuchila 28:1-14)*

12 “Homuwinza malajizo aga na kugabatilila na kugadita, Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kochibata ilagano lya heye na hemwe, na kowalajila igano lya kwimilila kota navyoyawelahile wasekulu wa hemwe.

13 Kowagana na kuwatambichiza, namwe mokonjezeka na mowa na lulelo lwinji. Kojitambichiza migunda ja hemwe leka muwe na mbena ya kuhega na divai na mafuta ga mzeituni, kowatambichiza kwa kuwapani misenga na ming'holo minji kuli isi yawelahile wasekulu wa hemwe kowapani hemwe.

14 Motambichizwa kusinda wanhu weng'ha muisi. Kowa kuduhu mlume ama mdala ama igongolo lya hemwe kowa mhende hali hemwe.

15 Mkulu Nguluwi kowosela hemwe matamwa geng'ha na hamtamika matamwa goneche ga kudumbiza kota nagomugule ako Misili, ila matamwa ago kowapa wang'honyo wa hemwe.

16 Muidumye nhanzi yoneche Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, koiwika mmoko ga hemwe na mleche kuyonela isungu. Mleche kufugamila milungu ja hewo, kwa vila mbuli ayi yowa ya kuwagwiliza hemwe.

17 “Mleche kilonjelela mnhumbula za hemwe, ‘Wanhu awa ndo wenji kusinda hetwe, toweza kuwawinga muisi?’

18 Mleche kuwadumba, mkumbuchile kota vila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, navyoyamditle Falao na isi yeng'ha ya Misili.

19 Mkumbuchile matamwa gehile mgawene kwa meho genu mwemwe na ulajilo na kububuwaza na moko uwele na mong'ho na

ludali lukulu, uwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, nayawalohole hemwe. Ahyo ndo vyoyowadumya wanhu mlinguwadumba.

²⁰ Mzidi wa ago, Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kohilika nzuchi hali hewo na wala weng'ha wevisile leka wadumigwe.

²¹ Lelo mleche kuwadumba, kwa vila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, ka hamwe na hemwe. Heye ndo Nguluwi mkulu na wa kudumbiza.

²² Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowawinga wanhu wa isi azi zilingulutilila kumwando hadohado. Hamuweza kugadumya geng'ha kamwe, kwa vila homdita ahyo, migongolo ja kisolo jokonjezeka na jowa ja kudumbiza kwa hemwe.

²³ Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowawika wang'honyo wa hemwe mmoko mwenu na kowadita wadumbe ng'hatu mbaka wabagame.

²⁴ Kowawika wandewa wa hewo mmoko mwenu. Mowakopola nawo wosemigwa. Kuduhu munhu yoneche yoweza kuwalemeza mbaka homuwadumya.

²⁵ Mjilakaze kwa chiluli jimalukolo jawo ja kuhongola ja milungu jawo. Mleche kugana sendi ne zahabu za hewo zigubiche jimalukolo jawo na mleche kuhola na kuzidita ziwe za hemwe. Kudita ahyo ndo kuwagwiliza na ndo izudizo kwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

²⁶ Mleche kuhilika izudizo kota jimalukolo kuli ng'handanda za hemwe, wone mdite ahyo, modumigwa kota jimalukolo ajo. Iwagana mjizudile na

kujibeza kwa vila ndo vinhu vidumigwe.

8

Isi inojile ya kikala

¹ “Mkumbuchile kugadita malajizo geng'ha gondilinguwapani lehana, leka mikale na konjezeka na mwinjile na kuihola isi yila iwele Mkulu Nguluwi nakelaha kuwapa wasekulu wa hemwe.

² Mkumbuchile vila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, navyoyawalongoze kuli majendo kukolela kuchiwala kwa mhela wa miyaka ajo makumi gane leka yawosele ukulu wa hemwe na kuwajeza leka yavizele gomwalingijesa mnhubula za hemwe na wone mochibatilila malajizo ga heye ama hebu.

³ Nakawosela ukulu wa hemwe na nakawaleka mone nzala na hamba nakawapani mana mulye, chilyo chohamchizelele na wasekulu wa hemwe nahawachizelele. Nakadita ahyo leka yawalan-guse kota munhu howa mkomu kwa ibumunda hela, ila kwa chila ulonzi woyolonga Mkulu Nguluwi.

⁴ Mhela awo wa miyaka makumi gane, nguwo za hemwe nahazilalile ne magulu ga hemwe hatang'hune.

⁵ Mvizele kota Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kanguwazapa kota vila mhaza yalingumzapa mwanage.

⁶ Ahyo, mibatilile malajizo ga Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kwa kuwinza nzila ya heye na kumdumba.

⁷ Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kangwegala kuli isi inojile, isi iwele na nzanda na nzasa na mazi galingulawa kuli mibindi na kuli vidunda,

⁸ isi iwele na ngano na shayili na zabibu na mikuyu na mikomamanga na mizeituni na hanombwa.

⁹ Ako mowa na chilyo cha kuhega ne kwisilwa chinhu. Mitalawe jake jina chuma na kuli vidunda moweza kubawa shaba.

¹⁰ Molya na kiguta, momtogola Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kwa isi inojile yoyawapele.

Makanyo galinguwala kumsemwa Mkulu Nguluwi

¹¹ “Milolele mleche kumsemwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kwa kuleka kibata malajizo na mizilo na utaguso woyawalajize lehana.

¹² Homulya na kiguta na kizenjela ng'handana zinojile na kikala amo

¹³ na mhela ula misenga na ming'holo ja hemwe na zahabu na sendi za hemwe na chila chinhu chomuwele nacho chowa chonjezeche,

¹⁴ mleche kidaya na kumsemwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, yawalavile kuli isi ya Misili, honhu nahomuwele wapogozi.

¹⁵ Ndo heye yawalongoze kuli chiwala chikulu na cha kudumbiza na kuwele na mizoka jiwele na dunga na nyinje, kuli isi yila ikalile ilihela mazi, ila heye nakawegalila mazi kulawa kuli italawe likavu.

¹⁶ Kahi ndo yawaditile mulye mana kula kuchiwala, chilyo chiwele wasekulu wa hemwe nahawachizelele. Nakadita ago geng'ha leka ku-

wosela ukulu na kuwajeza leka yawape utambichizo kumwiso.

¹⁷ Ahyo milolele mleche kilonjelela mnhumbula za hemwe, ‘Tuwa na lufufu kwa mong’ho na ludali lwetu baha.’

¹⁸ Mkumbuchile kota Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, ndo yalinguwapani ludali lwa kuwa na lufufu. Kangudita ahyo leka kuliwika goya ilagano lyoyelahile na wasekulu wa hemwe mbaka lehana.

¹⁹ Ila mleche kumsemwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, na kujiwinza milungu jinji leka wone mojikolela mijito na kujifugamila, ndanguwakanya lehana kota mobagama.

²⁰ Wone mlema kumhulichiza Mkulu Nguluwi, mobagama kota wanhu wa isi zeng’ha vyowadumigwe hali hemwe.

9

Chiwalo cha Mkulu Nguluwi kuwatanza Waisilaeli

¹ “Mhulichize hemwe Waisilaeli! Hambi lehana mwa habehi kuloka lwanda lwa Yolodani kuza kuihola isi ya wanhu wenji na wawele na mong’ho kusinda hemwe. Miji ja hewo ndo mikulu lukami na jina lugagala lwa lukanzi lulingufika kilanga.

² Wanhu wawo ndo wang’wemang’wema na wawele na mong’ho, ndo Waanaki wawele kota mvizelele na kota vyomuhuliche wanhu wangu-longa mbuli ya hewo, ‘Kakohi yoweza kuwahejelela wana wa Anaki?’

³ Mvizele lehana baha, kota yalinguwalongola kota chiluli chilingulakaza ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe. Kowadumya na kuwawika hasi hali hemwe, ahyo mowawinga na kuwadumya kamwe hela, kota navyoyawelahile Mkulu Nguluwi.

⁴ “Hala du Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, hoyowawinga wanhu awo hali hemwe, mleche kulonga mnhumbula za hemwe kota, ‘Ndo kwa chiwalo cha kutanganika kwa hetwe Mkulu Nguluwi katigala tuihole isi ayi.’ Hebu, Mkulu Nguluwi nakawawinga wanhu awa hali hemwe kwa chiwalo cha wihe wa hewo.

⁵ Moweza kuihola isi ya hewo haiwele kwa vila hemwe ndo wanhu mtanganiche ama muwele na nhumbula zinojile, ila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kanguwawinga wanhu awo hali hemwe kwa vila weha na kangugana kuwika goya ula ulonzi yawelahile wasekulu wa hemwe, Abulahamu na Isaka na Yakobo.

⁶ Lelo mvizele kota Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kanguwapani isi ayi inojile muihole haiwele kwa vila hemwe ndo wanhu mtanganiche, ila hemwe ndo wanhu muwele na nhumbula igagadale.

⁷ “Mkumbuche na mleche kusemwa vila navyomumzudize Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, akula kuchiwala. Kulawila zuwa lila lomlawile isi ya Misili mbaka zuwa lomfichile honhu aha, hemwe muwa mumbelenhuka Mkulu Nguluwi.

⁸ Na ako kuchidunda Holebu, namumzudiza Mkulu Nguluwi, na heye nakazudila ng'hatu,

chasi cha kugana kuwadumya hemwe.

⁹ Long'hwinile kuchidunda kubochela vibao vya maganga viwele navyandichigwe ilagano liwele Mkulu Nguluwi nakadita na hemwe, nandikala ako mazuwa makumi gane, nechilo na nemisi, sidile ne kunwa choneche.

¹⁰ Hamba Mkulu Nguluwi nakamha heni vibao vili vya maganga vyandichigwe kwa chidole cha heye Nguluwi, navyali vyandichigwe ulonzi weng'ha uwele Mkulu Nguluwi nakawalonjeleri kuchidunda kulawa kuli chiluli zuwa lya nhing'hano.

¹¹ Ena, loifichile zuwa alyo lya makumi gane, nechilo na nemisi, Mkulu Nguluwi nakamha heni vibao avyo vili vya maganga viwele vyandichigwe ilagano.

¹² “Lelo Mkulu Nguluwi nakandonjela ‘Uche, widuliche hasi ha chidunda himahima, kwa vila wanhu wa hegwe uwalavile Misili wajilila. Waileka himahima nzila yondiwalonjele waiwinze na weditila jimalukolo ja kupondigwa.’

¹³ “Na kahi Mkulu Nguluwi nakandonjela ‘Ndiwona wanhu awa, ndo wanhu wawele na nhum-bula zigagadale ng'hatu,

¹⁴ undече ndiwadumye wanhu awa, ndilyuse ng'hatu itagwa lya hewo muisi, na heni ndokudita hegwe uwe isi iwele na mong'ho na wanhu wenji kusinda hewo.’

¹⁵ “Nacho chiluli nachali chikwaka kuchidunda. Nanyhinduka na kudulika kulawila kuchidunda, mbele mhapile vila vibao vili vya ilagano vya maganga.

16 Nandola, nambona mina mdita gehile ng'hatu kwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe namihongolela limalukolo lya ilogota lya kuponda, ne kukawila namleka nzila ya Mkulu Nguluwi iwele nayawalonjele.

17 Ahyo, nandivibata vila vibao vili vya maganga nandivitaga hanyi, nandivibena hali hemwe.

18 Hamba nambasa hasi chifunama hali Mkulu Nguluwi, kota aho mwaluko, kwa mhela wa mazuwa makumi gane nechilo na nemisi, sidile chilyo ne kunwa mazi, kwa chiwalo cha gehile gomuwele mditile kwa kudita wihe hali Mkulu Nguluwi na kumzudiza.

19 Nandumba kuzudila na kukalala kwa Mkulu Nguluwi hali hemwe, naiwadumya, ila Mkulu Nguluwi nakanyhulichiza kahi mhela awo.

20 Kahi, Mkulu Nguluwi nayali yomkalalila ng'hatu Aluni, chasi cha kumdumya, ahyo nandimlandila Aluni mhela wuwo.

21 Hamba gala gehile, mina lila ilogota lyomigongomanyile, nandilihola na kulilakaza kuchiluli na ndilifinafina na kulibalasabalasa, liwa nhimbwisi iwele nimwanimwa, hamba nandiitaga ayo nhimbwisi kuli lwanda lulinguchililika hali chidunda chila.

22 “Kahi namumzudiza Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, ako Tabela na Masa na Kibuloti-hataava.

23 Na Mkulu Nguluwi vyoyawalajize hemwe kulawila Kadeshi-balineya yolonga, ‘Mlute mkaihole isi iwele ndiwapele,’ hamkundile ne kuhulichiza gala goyawalonjele.

24 Hemwe muwa wanhu wambelenhuche Mkulu Nguluwi kwaluchila zuwa lila

lyondiwazelele.

²⁵ “Ahyo nambasa chifunama hali Mkulu Nguluwi zuwa alyo makumi gane, nechilo na nemisi, kwa vila Mkulu Nguluwi nayali yalonjile kowadumya.

²⁶ Nandimlanda Mkulu Nguluwi ndilonga, ‘Hegwe Mkulu Nguluwi, uleche kuwadumya wanhu wa hegwe na uhalizi wa hegwe, wanhu wouwagombole na kuwalavya kuli isi ya Misili kwa moko uwele na mong’ho.

²⁷ Uwakumbuche vitumagwa wa hegwe, Abulahamu na Isaka na Yakobo, na uleche kijesa kugagadala kwa nhumbula za hewo ama wihe ama gehile ga wanhu awa.

²⁸ Wanhu wa kula koutulavile waleche kuya kulonga kota Mkulu Nguluwi nakawalavya leka yawakopole kuchiwala kwa vila hawezile kuwenjiza kuli isi yoyawalonjele na kwa vila nakawazudila.

²⁹ Mina, awa ndo wanhu wa hegwe na uhalizi wa hegwe, wanhu nauwalavile kulawila Misili kwa mong’ho na ludali lwa hegwe lukulu.’

10

*Musa kangubochela kahi malajizo kumi
(Kulawa 34:1-10)*

¹ “Hamba Mkulu Nguluwi nakandonjela, ‘Uhongole vibao vili vya maganga kota vila vya mwaluko, na ugongomanye isanduku lya mbao lya kuwichila. Uye kwa heni aku kuchidunda,

² nani ndokwandika ulonzi uwele wandichigwe kuli vibao vila vyoubenile, hamba uviwiche vibao avyo kuli isanduku.’

³ “Lelo nangongomanya isanduku kwa igodi lya msonobali na kuhongola vibao vili vya maganga kota vila vya mwaluko, nandivihola mmoko, na kukwina navyo kuchidunda.

⁴ Mkulu Nguluwi nakandika kuli vibao avyo ulonzi wuwula kota aho mwaluko, mizilo kumi jila najoyawapele naloyalonjile kulawila kuli chiluli zuwa lya nhing’hano. Hamba Mkulu Nguluwi nakamha vibao avyo.

⁵ Lelo nanyhinduka nakudulika kulawila kuchidunda, nandiviwika vibao avyo mgati mwa isanduku lyonandali ndiligongomanyile, na vya mgati mwa isanduku alyo, kota Mkulu Nguluwi navyoyandajize.”

⁶ Wanhu wa Isilaeli nawenula majendo kulawila kuli mizimbo ja Wajaakani mbaka Mosela. Aho, Aluni nakabagama, nakatiligwa. Eleasali mwanage, nakahola honhu hake kota mtambika.

⁷ Kulawila aho, nawenula majendo mbaka Gudigoda, na kulawila Gudigoda mbaka Yotibata, honhu hawele na nzanda nyinji za mazi.

⁸ Mhela awo, Mkulu Nguluwi nakawahagula wanhu wa nhanzi ya Lawi wawe wolipika isanduku lya ilagano lya Mkulu Nguluwi, wamkolele mijito kota watambika na kuwatambichiza wanhu kwa itagwa lya heye mbaka sambi baha.

⁹ Ndo mina nhanzi ya wanhu wa Lawi yahela honhu ha isi ya uhalizi hamwe na wang’holozawo, Mkulu Nguluwi ndo uhalizi wa heye, kota Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe navyoyalonjile.

¹⁰ Musa nakalutilila kulonga, “Nandikala

kuchindunda kwa mhela wa mazuwa makumi gane, nechilo na nemisi, kota aho mwaluko. Mkulu Nguluwi nakanyhulichiza lwa keli kahi nakukunda koleka kuwadumya hemwe.

¹¹ Hamba Mkulu Nguluwi nakandonjela, ‘Uche ulutilile na majendo ga hegwe uwalongoze wanhu leka wenjile na kuihola isi yondiwelahile wasekulu wa hewo kota ndowapa.’

Choyalingugana Nguluwi

¹² “Lelo hemwe Waisilaeli, Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kangugana choni kwa hemwe, ila ndo kumdumba Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe na kuziwinza nzila za heye zeng’ha na kumgana na kumkolela mijito Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kwa nhumbula yeng’ha na kwa muhe wa hemwe weng’ha

¹³ na kibatilila mizilo na malajizo ga Mkulu Nguluwi gondilinguwawichila lehano, kwa mbuli za mwemwe baho?

¹⁴ Ulole, kilanga na kilanga ng’hatu, vyeng’ha vya heye Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe na isi na vyeng’ha vilimumo.

¹⁵ Kahi Mkulu Nguluwi nakawagana wasekulu wa hemwe ng’hatu nakawahagula hemwe walelwa wa hewo honhu ha wanhu wanji, kota lehano baha.

¹⁶ Ahyo, mibatilile ilagano lya Mkulu Nguluwi* na mleche kuwa na nhumbula zigadale.

---

* **10:16** *Ahyo, mibatilile ilagano lya Mkulu Nguluwi* Kwa Chiebulaniya yangulonga, *Mwinjize ikumbi nhumbula za hemwe*. Kwinjila ikumbi ndo ulajilo wa ilagano lya Mkulu Nguluwi. Ahyo, kwinjila ikumbi nhumbula ya hegwe kuna mana ya kibatilila ilagano kwa kuhulichiza malajizo ga heye.

¹⁷ Mina Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, ndo Nguluwi wa milungu na Mkulu wa wakulu. Heye ndo Nguluwi mkulu na yawele na ludali na wa kudumbigwa, halinguganilila na hambe yabochele chinhu kwa chiwalo cha kumganilila munhu.

¹⁸ Kangumditila hachi mwana mchiwa na mdala yafililwe na mlume, kahi kangumgana mjenzi na kumha chilyo na nguwo.

¹⁹ Lelo muwagane wajenzi kwa vila namwe kahi namwali wajenzi kuli isi ya Misili.

²⁰ Mumdumbe Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe na mumkolele mijito, muwe hamwe na heye na kilaha kwa itagwa lya heye.

²¹ Heye ndo lutogo lwa hemwe, ndo Nguluwi wa hemwe yawele yawaditile azi mbuli ng'hulu na za kukabusa zomziwene kwa meho ga mwemwe baho.

²² Wasekulu wa hemwe nalowalutile Misili, nawali wanhu makumi saba hela, ila sambi Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kawadita wawe wenji kota nhondwe za kilanga.

11

Ukulu wa Mkulu Nguluwi

¹ “Kwa chiwalo acho, mumgane Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe na kibata utaguso na malajizo na mizilo ja heye mazuwa gose.

² Mijese goya ng'hatu, nakawazapa hemwe, hawawele wana wa hemwe. Hemwe ndo Mkulu Nguluwi na ukulu wa heye na moko wa heye uwele na mong'ho na ludali lukulu lwa heye

³ na ulajilo wa heye na kububuwaza kwa heye koyaditile kula Misili kwa Falao, mndewa wa Misili, na isi ya heye yeng'ha,

⁴ na yawaditile wamizi wa Misili na falasi na mituka ja hewo ja kitowela ngondo, vila vyoyachizibize kuli Bahali ya Shamu, navyowawawinzile hemwe. Ahyo ndo Mkulu Nguluwi vyoyawasumile mbaka lehano.

⁵ Kahi mkumbuche navyoyawaditile Mkulu Nguluwi kuchiwala nalomuwele mng'hali fika aha,

⁶ na mbuli yoyawaditile Datani na Abilamu, wana wa Eliabu, mwana wa Lubeni, vila hali wanhu weng'ha wa Isilaeli, isi navyoigubuche na kuwamela hamwe na ivyazi lya hewo na mihema ja hewo na vitumagwa wa hewo weng'ha.

⁷ Mina meho ga hemwe nagona madito makulu geng'ha aga gawele gaditikwe na Mkulu Nguluwi.

Utambichizo wa isi ya ilagano

⁸ “Mibatilile malajizo geng'ha ga heye gondilinguwapa zuwa ali lya lehano, leka muwe na mong'ho na mwinjile na kuihola isi yomlinguluta

⁹ na mikale kwa mhela uhejile kuli isi iwele na mboto, isi iwele Mkulu Nguluwi nakelaha kota kowapa wasekulu wa hemwe na walelwa wa hewo.

¹⁰ Kwa vila isi yomlinguluta kuihola haiwele kota isi ya Misili komlawile, komunyalile nyhule na kuboholela mazi kwa kitunya kota migunda ja mboga,

¹¹ ila isi yomlinguluta kuihola, ndo isi ya vidunda na mibindi, isi iwele yowa na mazi kulawila kilanga,

¹² isi iwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kanguilolela mazuwa gose kanguilolela kulawila mwaluko wa mwaka mbaka kuduma kwa mwaka.

¹³ “Lelo wone mochibatilila malajizo ga heni gondilinguwapa lehano, momgana Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe na momkolela mijito kwa nhumbula za hemwe zeng’ha na kwa muhe wa hemwe weng’ha,

¹⁴ heye koigalila nhonya isi ya hemwe mhela woufika na nhonya za luhela na nhonya za ng’humbusa walimi, namwe mobena nyhule za hemwe na divai ya hemwe na mafuta ga mzeituni.

¹⁵ Kojoteza misolo kumigunda kwa chiwalo cha misenga ja hemwe, namwe molya na kiguta.

¹⁶ Milolele, nhumbula za hemwe zileche kuhadigwa na kugaluka na kujikolela mijito milungu jinji na kujifugamila,

¹⁷ nayo ng’halazi ya Mkulu Nguluwi yowafika hemwe na kudinya kilanga mbaka hawe haduhu nhonya na isi ileche kulavya chilyo. Hamba modumigwa himahima kulawila kuli isi inojile iwele Mkulu Nguluwi yawapele.

¹⁸ “Muuwiche ulonzi wa heni mnhumbula za hemwe na kuli muhe wa hemwe. Mgawohe mmoko mwenu kota ulajilo na kugavala kuli vihanga*.

¹⁹ Muwalanguse wana wa hemwe ulonzi awu, muwasimile homuwa mchikala kuli ng’handanda za

---

* **11:18** Kwa chiwalo cha malajizo aga, Waisilaeli wenji nawa-woha kasanduku kado kuli vihanga vya hewo na kuli moko ga hewo. Kuli ako kasanduku nawawika kalatasi zandichigwe malajizo ga Nguluwi.

hemwe na homuwa mjenda na homuwasa na homlilimka.

²⁰ Mzandiche kuli vibatilila lwizi na kuli lwizi lwa lugagala lwa hemwe,

²¹ leka hemwe na wana wa hemwe mikale kwa miyaka minji kuli isi iwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, nakelaha kuwapa wasekulu wa hemwe. Mikale hala mazuwa gose ulanga houlu-tilila kikala mchanya mwa isi.

²² “Wone mochilolela kudita malajizo geng’ha gawele ndiwapele, kumgana Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe na kuwinza nzila za heye na kilumba na heye,

²³ lelo, Mkulu Nguluwi kowawinga wanhu wa isi azo zeng’ha hali hemwe, namwe moiholdera isi ya wanhu wenji na wawele na mong’ho kusinda hemwe.

²⁴ Chila honhu hombiga howa henu. Isi ya hemwe yokwenela kulawila kuchiwala ubanzi wa kusini mbaka vidunda vya Lebanoni ubanzi wa kasikazini na kulawila lwanda lwa Eyufulate ubanzi wa kolilawilaga isanya mbaka bahali ya Mediteleniyani ubanzi wa kolilinguzibila isanya.

²⁵ Kuduha munhu yoneche yoweza kitwanza na hemwe. Honeche homluta kuli isi ayo, Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowapa wanhu lunhwinhwi wawadumbe hemwe, kota navyoye-lahile.

²⁶ “Milolele, lehana ndanguwika utambichizo na upanjilo hali hemwe,

²⁷ utambichizo wone mochibatilila malajizo ga Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, gala gondilinguwapani lehana

²⁸ na upanjilo wone hamlingibatilila malajizo ga Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, na kuleka nzila yondiwalajize na wone mojifugamila milungu jinji johamjizelele.

²⁹ Mkulu Nguluwi hoyowadita mfiche kuli isi yomlinguluta kuihola, modamla utambichizo kulawa kuchidunda cha Gelisimu na upanjilo kulawa kuli chidunda cha Ebali.

³⁰ Vidunda avi vya kumwambu mwa lwanda lwa Yolodani ubanzi wa kolizibilaga isanya, kuli isi ya Wakanaani walingikala kuli ibindi lya Yolodani lichilola na Giligali hafungo ha mwaloni wa Mole.

³¹ Yowagana kuloka lwanda lwa Yolodani leka mwinjile kuihola isi iwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, yalinguwapani. Lelo homuihola na kikala amo,

³² namwe milolele, mgadite malajizo na mizilo jeng'ha ndilinguwapani lehana.

12

Honhu hauyeng'ha ha kulavila nhambiko

¹ “Aga ndo malajizo na mizilo jomlinguganigwa kuwinza kuli isi iwele ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, yoyawapele muihole, mazuwa gose ga kikala kwa hemwe hali isi.

² Muwifye ng'hatu honhu hawo heng'ha ha kulavila nhambiko ha milungu, kuli isi zomlinguluta kuzihola kuli chinhembenhembe cha chidunda na kuchidunda na kuli lubehelo lwa migodi mikulu.

³ Mbomole honhu ha kulavila nhambiko na kugwisa mizengo ja maganga ga hewo. Mjilakaze kwa

chiluli mizengo ja migodi ja Ashela na kubenanga jimalukolo jawo ja kuhongola na kusila kutali itagwa lyawo na honhu aho.

⁴ “Na mleche kumfugamila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe kota ahyo.

⁵ Ila moluta honhu hala Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, koyakuhagule kuli nhanzi zeng'ha leka kuwika itagwa lyake aho. Ako ndo komluta,

⁶ kahi ako mohilika nhambiko za hemwe za kulakazwa na nhambiko za hemwe na zaka na ndolendole zomlinguhilika na nhambiko za hemwe za kilaha na nhambiko za hemwe za kunuwila na nhambiko za walelwa wa mwaluko wa isenga na ming'holo ja hemwe.

⁷ Ako molya hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe na mosangalala hemwe hamwe na wanhu wa haluga henu kwa chiwalo cha mijito jomjiko-lile na kwa chiwalo cha gala gomtambichizwe na Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

⁸ “Mleche kudita kota vyotulingudita sambu, iwele chila munhu kota vyoyalingugana yuye,

⁹ kwa vila mng'hali kwinjila kuli honhu ha kwe-sela na kuli uhalizi yalinguwapa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

¹⁰ Ila homloka lwanda lwa Yolodani na kikala kuli isi iwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowapa muihole na hoyowapa lweselo leka mleche kugazigwa na wang'honyo wa hemwe weng'ha wawele wowazunguluta leka mikale goya.

¹¹ Lelo aho honhu hawele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, hoyohagula leka itagwa lya heye likale, mohilika chila chinhu chilinguwalapa

hemwe viwele ndo nhambiko za hemwe za kulakazwa na zaka za hemwe na ndolendole zomlinguhilika na nhambiko za hemwe za kilaha zomlingulonga momlavila Mkulu Nguluwi.

¹² Ako mosangalala hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, hemwe hamwe na wana wa hemwe na vitumagwa wa hemwe na Walawi walingikala kuli miji ja hemwe kwa vila wahela honhu ne uhalizi hali hemwe.

¹³ Milolele mleche kulavya nhambiko za hemwe za kulakazwa honhu honeche homkona,

¹⁴ ila honhu hala Mkulu Nguluwi hoyohagula kuli nhanzi imwe ya nhanzi za hemwe, aho ndo honhu homlavila nhambiko za hemwe za kulakazwa na ndo aho homditila mbuli zinji zeng'ha zondiwalonjele mdite.

¹⁵ “Ila milejeha kuli kudumula singo na kulya migongolo honeche kuli honhu homlingikala homganile kota utambichizo wa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe. Wanhu weng'ha, wawele wakokomoche ama wohambe wakokomoche woweza kulya kota vila vyomlingulya miwunde ja chifuno ama ibala.

¹⁶ Ila mleche kulya danda ya migongolo ajo, muibohole danda ayo hasi kota mazi.

¹⁷ Mleche kulya vinhu vino honhu homlingikala, nhambiko za nyhule za hemwe na divai za hemwe ama mafuta ga mzeituni na walelwa wa mwaluko wa misenga ja hemwe ama ming'holo ja hemwe ama nhambiko za hemwe za kilaha ama nhambiko za hemwe za kunuwila ama ndolendole zinji za hemwe zomlinguhilika.

¹⁸ Ila molya hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe honhu hoyohagula. Molya hemwe

hamwe na wana wa hemwe na vitumagwa wa hemwe na Walawi walingikala kuli miji ja hemwe. Mosangalala hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kuli mijito jeng'ha jomkolile.

¹⁹ Milolele kahi kota hamuwasemwa Walawi mhela weng'ha homchikala kuli isi ya hemwe.

²⁰ “Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, hoyokonjeza mbaka ja isi ya hemwe, kota vyoyelahile, namwe molonga, ‘Tolya miwunde,’ kwa vila mwangugana miwunde, moweza kulya miwunde chasi chomgana.

²¹ Lelo honhu hoyohagula Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, hahawiche itagwa lya heye, wone hawe kutali ng'hatu, moweza kulidumula singo isenga ama ing'holo lyoneche lila Mkulu Nguluwi yawapele, kota vyondiwalonjele na moweza kulya chasi choneche cha miwunde ajo, kota mwa hali miji ja hemwe.

²² Molya miwunde ajo kota vyochilingulika chifuno ama ibala. Munhu yoneche koweza kulya, yawele yakokomoche ama yohambe yakokomoche.

²³ Ila mvizele kota hamlingulya danda, mina danda ndo ukomu, ahyo lelo, mleche kulya ukomu hamwe na miwunde.

²⁴ Mleche kulya danda ayo, ila muibohole hasi kota mazi.

²⁵ Mleche kulya danda leka mbuli za hemwe ziditigwe goya hamwe na walelwa wa hemwe, mina mowa mdita ganojile hali Mkulu Nguluwi.

²⁶ “Vinhu vyelile vyomlavya na nhambiko za kilaha, movihola na kuvihilika honhu hawele Mkulu Nguluwi hoyohagula.

27 Aho, molavya nhambiko za kulakazwa na miwunde na danda kuli honhu ha kulavila nhambiko ha Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, danda ya igongolo moiboholela hali honhu ha kulavila nhambiko ha heye Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, ila mwangukundigwa kulya miwunde.

28 Milolele kuhulichiza aga gondiwalajizeni, leka mbuli ziditigwe goya kwa hemwe hamwe na walelwa wa hemwe mazuwa gose, mina mowa mdita gawele ganojile na ga hachi hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

Mleche kujifugamila milungu jinji

29 “Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, hoyowadumya wanhu wa isi zeng'ha hali hemwe, awo womlinguluta kuwawinga na kuwalavya na kikala kuli isi ya hewo,

30 milolele mleche kigwiliza kwa kuwawinza wala wanhu wa isi zisumigwe hali hemwe. Mleche kuuza kwa chiwalo cha kuvizela milungu ja hewo, mlonga, ‘Wanhu awa nawafugamila ndaze milungu ja hewo? Leka natwe tufugamile hiho.’

31 Mleche kumfugamila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kota ahyo kwa vila chila chizudizo chiwele Mkulu Nguluwi, nayachizudile, wajiditila milungu ja hewo, mbaka wawasoma mchiluli wana wa hewo, kota nhambiko kwa milungu ja hewo.

32 “Chila chinhu ndiwalajiza milolele kuchidita, mleche konjeza ne kusa chinhu.

13

¹ “Hoyolawila mloli ama mlaguzi wa kulota hali hemwe na kuwapa ulajilo ama ububuwalo woneche ula,

² hamba ulajilo ama ububuwalo yawalonjele naulawila na hoyolonga, ‘Tuwinze milungu jinji,’ mina milungu johamjizelele na kujifugamila,

³ mleche kuhulichiza ulonzi wa heye mloli ayo ama mlaguzi wa kulota. Mina Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kanguwajeza leka yavizele kota mwangumgana heye Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kwa nhumbula za hemwe zeng’ha na muhe wa hemwe weng’ha.

⁴ Mumuwizwa na kumdumba Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe na kibata malajizo ga heye na kumhulichiza, mumkolele mijito na kilumba na heye.

⁵ Ila mloli ayo ama mlaguzi wa kulota kogangwa kukopoligwa kwa vila kowa yawalanguse kumbelenuka Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa heye, yawalavile kuli isi ya Misili na kuwagombola kuli upogozu. Heye kanguwadita muileche nzila ya Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe nayawalajize kuiwinza. Ahyo ndo vyomdumya wihe hali hemwe.

⁶ “Wone mng’holozo yomvumbuche hamwe ama mwanago msongolo ama mhinza wa hegwe ama mchewako ulingumgana ng’hatu ama goloko wa hegwe wa mgati ng’hatu, kokudedeza kwa uviso yolonga, ‘Tuche tukajifugamile milungu jinji,’ jiwele hegwe na wasekulu wa hegwe hawajizelele,

7 milungu ja wanhu walingikala habehi na hemwe ama walingikala kutali na hemwe, kulawila ubanzi umwe wa isi mbaka ubanzi wunji wa isi,

8 uleche kukunda kudedezwa ama kumhulichiza ama kumonela isungu ama kumlechela ama kumvisa.

9 Ndangukomya komkopola. Igana hegwe uwe wa mwaluko mhela wa kumkopola hamba wanji weng'ha wowinza.

10 Umtowe kwa maganga mbaka yabagame. Kwa vila nakajeza kukukwega kutali na Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, yawele yakulavile kuli upogozi kuli isi ya Misili.

11 Ahyo, Waisilaeli weng'ha wohulika na kudumba na hawodita wihe kota awo ne hado.

12 “Houchikala kuli muji uwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, kangukupa, hanji kohulika,

13 kota wanhu wamwe wapoka hali hegwe, wodedeza wanhu wa muji wolonga, ‘Tucheni tukajifugamile milungu jinji,’ johajizeleche kwa hegwe,

14 lelo, kolola na kupala na kuuza goya na kota kukomya hana mbuli ya kuzudiza naikoleka hali hegwe,

15 yangukulapa kuwakopola kwa ipanga wanhu wa muji awo, koudumya ng'hatu muji awo na kujikopola misenga jeng'ha kwa ipanga.

16 Kokungajiza vinhu vyeng'ha kuli luga lwa hazelu lwa muji na kusoma kwa chiluli vinhu vyeng'ha kota nhambiko ya kulakazwa kwa Mkulu Nguluwi wa hegwe, muji awo wowa chilundo cha mahame mazuwa gose nawo

hauzenjigwa kahi.

¹⁷ Chingu chilavigwe chilakazwe uleche kuhola, leka Mkulu Nguluwi yaleche ng'halazi ya heye, yakulajile utambichizo na isungu na kukudita hegwe uwe lulelo lwinji kota navyoyawelahile wasekulu wa hegwe,

¹⁸ wone kohulichiza lizi lya Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, kochibata malajizo ga heye geng'ha gala gondilingupa aha lehano na kudita chila chiwele cha hachi hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe.

14

Vihendo vya kulombocheza vilemezigwe

¹ “Hemwe ndo wana wa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, mleche kitema sale na mleche kubeya mnvili ziwele mchihanga kwa chiwalo cha munhu yabagame.

² Kwa vila hemwe ndo wa chiuyeng'ha kwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, Mkulu Nguluwi nakawahagula hemwe muwe wanhu wa heye hali wanhu weng'ha kuli isi yeng'ha.

Migongolo johajikokomoche na jikokomoche (Walawi 11:1-47)

³ “Mleche kulya chinhu cha kuzudiza kwa Nguluwi.

⁴ Moweza kulya migongolo aji, misenga na ming'holo na mhene

⁵ na ibala na chifuno na kongoni na mhene ya kisolo na pofu na paa na ing'holo lya kuchidunda

⁶ na chila igongolo liwele na uzayo ugawanuche honhu heli na lilinguhelula, alyo moweza kulya.

⁷ Ila mleche kulya igongolo lyoneche lila liwele na uzayo haugawanuche honhu heli na hambe lihelule, mleche kulya ngamiya na chisungula na pelele. Wanguhelula ila uzayo wa ajo migongolo hambe jigawanuche honhu heli, ajo ndo jikokomoche kwa hemwe.

⁸ Ila mleche kulya migubi, mina uzayo wawo na-jigawanuka honhu heli, hambe jihelule, ajo ndo jikokomoka kwa hemwe, mleche kulya miunde jawo na mleche kudoliza mitufi jawo.

⁹ “Moweza kulya chila somba ziwele na msepe na ukalagatu.

¹⁰ Ila chilumbigwe choneche chilingikala mmazi chiwele hela msepe na ukalagatu mleche kulya, avyo ndo vikokomoka kwa hemwe.

¹¹ “Moweza kulya videje vyeng'ha viwele vyohavikokomoche.

¹² Ila mleche kulya videje avi, ikungule na ndapo na ng'hwazi

¹³ na chilutema na kozi kwa nhanzi zake,

¹⁴ ibondwa kwa nhanzi zake

¹⁵ na mbuni na chimtolo na idudumizi na chilutema kwa nhanzi zake

¹⁶ na ituwe na mumbi na ituwe ikulu

¹⁷ na chingowe na mdeli na mnandi

¹⁸ na isakulang'hola na ikoyogo kwa nhanzi zake na chigong'honda na ipalabutwa.

¹⁹ Na minhu jeng'ha jiwele na mabawa ndo jikokomoka kwa hemwe, mleche kulya.

²⁰ Moweza kulya vilumbigwe vyeng'ha viwele na mabawa viwele havikokomoche.

²¹ “Mleche kulya igongolo lyoneche lifile, moweza kumha mjenzi yalingikala kuli muji wa hemwe yalye, ama moweza kumguzila munhu

wa isi inji, kwa vila hemwe ndo mwelile na Mkulu Nguluwi ndo Nguluwi wa hemwe.

“Mleche kuhemsa chinyehe kuli itombo lya mayake.

Malajizo galingulapa honhu hamwe ha kumi

²² “Mlavye zaka, iwele ndo honhu hamwe ha kumi, ya vilyo vya hemwe vyeng’ha vya kumgunda chila mwaka.

²³ Ila kahi mlute honhu hawele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe nakahahagula honhu ha kumfugamila heye, na mowa hali heye na molya zaka ya vilyo vya hemwe na ya divai ya hemwe na ya mafuta ga mzeituni na ya waelwa wa mwaluko wa isenga na ing’holo lya hemwe. Mдите аhyo leka milanguse kumdumba Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, mazuwa gose.

²⁴ Wone gawe majendo gahejile kwa vila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, nakahagula honhu ha kumfugamila heye hawele kutali ng’hatu na haluga, na hemwe hamuweza hebu kuhola zaka za vilyo vya hemwe kwa vila Mkulu Nguluwi nakawatambichiza,

²⁵ lelo, mguze vilyo vya hemwe na kuhola sendi mbaka honhu Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, hoyahahagule.

²⁶ Mtumiye azo sendi kwa choneche chila chomgana, miwunde ja misenga na miwunde ja ming’holo na divai ama chakunwa chilingwambuza kugala, molya na kusangalala aho hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, hamwe na wanhu wa ivyazi lya hemwe.

27 “Mleche kuwasemwa Walawi walingikala hali hemwe, awo wahela honhu ne uhalizi wa hewo hali hemwe.

28 Na chila houlala mwaka wa kadatu, mlavye zaka ya vilyo vya hemwe vyeng'ha na kuwika ng'hano kuli miji ja hemwe.

29 Ayo yowa kwa chiwalo cha Walawi, kwa vila wahela honhu ne uhalizi woneche wa hewo hali hemwe, na hewo wajenzi na walekwa na wadala wafililwe na walume wawo, hewo wekale kuli miji ja hemwe, wokuya kulya na kiguta. Mдите аhyo na heye Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowatambichiza kuli mijito ja hemwe jeng'ha jomlingugongomanya kwa moko ga hemwe.

15

Mwaka wa saba (Walawi 25:1-7)

1 “Chila houlala mwaka wa saba mowalechela wala weng'ha walingudaigwa.

2 Ahi ndo vyomunditila chila yumwe yomuwasiche mng'holozo Muisilaeli, muse alyo ideni na mleche kujeza kumswaswanika yahiluse, kwa vila Mkulu Nguluwi yuye kona inoga wone ideni alyo lyusigwe.

3 Moweza kubochele ideni kulawa kwa wajenzi, ila wang'holozo Waisilaeli mwemwe baho mowosela.

4 “Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe kowatambichiza kuli isi yalinguwapa muihalile. Kuduhu ne yumwe yowa mzunwa hali hemwe,

⁵ Ila yowalapa mumhulichize Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kwa kuwinza goya malajizo gondilinguwapani lehana.

⁶ Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowatambichiza kota vila vyoyawalahile. Namwe mozazika isi zinji nyinji, ila namwe homkwazika. Hihyo molongoza isi nyinji, ila wanhu awo howowalongoza hemwe.

⁷ “Hokuwa na mzunwa, mng'holozo Muisilaeli, kuli miji ja isi iwele Mkulu Nguluwi kowapa, mleche kuwa wabuhu na mgagadale kwa heye.

⁸ Ila mgonzole moko ga hemwe aku mkundile kuwazika chasi cha kuhega kwa chila choyogana.

⁹ Milolele majesa gehile galeche kuwenjila mnhumbula za hemwe, muye mlonje, ‘Mwaka wa saba wa habehi, ndo mwaka wa kuwalechela walingudaigwa,’ mumjesa mng'holozenu mzunwa kwa kung'ang'ala na kulema kulavya na kumha choneche, heye koweza kumlilila Mkulu Nguluwi kwa chiwalo cha hemwe na ayo yowa gehile kwa hemwe.

¹⁰ Mumhe mng'holozo mzunwa kwa igano ne kung'ung'uta, mina kwa chiwalo cha ago, Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowatambichiza kuli mijito jeng'ha ja hemwe na kuli chila chinhu chomkola.

¹¹ Mina isi yowa na wazunwa mazuwa gose, ahyo ndanguwalajiza, muwe muwele na isungu kwa wang'holozo Waisilaeli walingulanda na wazunwa kuli isi ya hemwe.

*Vyoilinguganigwa kuwaditila wapogoi
(Kulawa 21:1-11)*

12 “Wone mng'holozo Muisilaeli, mlume ama mdala, hoyoguzigwa kwa hegwe, kokukolela mijito kwa miyaka sita, ila kuli mwaka wa saba, komleka yawe yelejehe.

13 Nagwe houmleka yelejehe, uleche kumleka yalute moko hela.

14 Umhe kwa isungu chila chiwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe choyakutambichize, ming'holo na chilyo na divai.

15 Ukumbuche kota hegwe nawali mpogozzi ako Misili na Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, nakakugombola, ndo mina lehano ndangukula-jiza ahyo.

16 Ila wone hoyokulonjela, ‘Sikuka kwa hegwe,’ kwa vila kangukugana hegwe na ivyazi lyako na kunojezwa kikala na hegwe,

17 Ilo, kohola sanzia na kutubula ikutu lya heye mbaka sanzia ayo yinjile mbaka hali lwizi na heye kowa mpogozzi wa hegwe mazuwa gose. Umditile hiho mpogozzi wa hegwe mdala.

18 Na uleche kuwa na ching'honi houmleka mpogozzi wa hegwe, mina nakakukolela mijito kwa mhela wa miyaka sita kwa kupegwa nusu ya sendi za chitumagwa. Udite ahyo na heye Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe kokutam-bichiza kwa chila choudita.

Lulelo lwa mwaluko lwa misenga na ming'holo

19 “Umbagulile Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, lulelo lweng'ha lwa mwaluko lwa chilume lwa chilundo cha misenga na ming'holo. Uleche kuswajiza kuzakola mijito kumgunda misenga ajo ama kujikanha milaika ja ming'holo ajo.

²⁰ Chila mwaka, hegwe na ivyazi lyako molya migongolo ajo hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, honhu hoyohagula kumfugamila heye.

²¹ Ila wone igongolo alyo liwe na nongwa yoneche, kota lili chete ama hambe lilole ama lina nongwa yoneche ng'hulu, uleche kulilavya nhambiko kwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe.

²² Kolya igongolo lya nhanzi ayo uwele kuli muji wa hegwe, kahi weng'ha wawele wohambe wakokomoche na wakokomoche woweza kulya kota vyoulingulya ibala ama chifuno.

²³ Ila uleche kulya danda, koibohola hasi kota mazi.

16

Mnvina ya Pasaka (Kulawa 12:1-20)

¹ “Mdite mnvina mwezi wa Abibu na kudita Pasaka kwa lutogo lwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe. Mina kuli mwezi awo wa Abibu, Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, nakawalavya Misili mhela wa nechilo.

² Molavya nhambiko ya Pasaka kwa kulavya migongolo ja hemwe, ming'holo ama misenga kwa Mkulu Nguluwi honhu hoyohagula kumfugamila.

³ Mleche kulya nhambiko ya mibumunda jiwichigwe usaso. Kwa mhela wa mazuwa saba molya mibumunda johajiwichigwe usaso, najo ndo mibumunda ja magazo kwa vila namlawa Misili himahima. Ahyo, mhela weng'ha homchikala mokumbuchila lila zuwa namlawile Misili.

⁴ Kwa mhela wa mazuwa saba, munhu yoneche kuli isi ya hemwe, yaleche kuwika usaso mng'handanda ya heye na iwunde lya lila igongolo lidumiligwe singo nemisi ya zuwa lya mwaluko ileche kusigala mbaka hamitondo.

⁵ Mleche kulavila nhambiko ya Pasaka kuli muji woneche uwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, yalinguwapa,

⁶ ila moilavila hala honhu Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, hoyohagula kumfugamila, ahondo homlavila nhambiko ya Pasaka matinazo isanya holizinga, mhela wuwula homlawile Misili.

⁷ Alyo iwunde moteleka na kulya honhu hala Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe hoyohagula, mitondo yake mohinduka na kuhiluka kuli mihema ja hemwe.

⁸ Kuli zuwa lya sita molya mibumunda johajiwichigwe usaso na kuli zuwa lya saba kowa na nhing'hano ng'hulu ya kumfugamila Mkulu Nguluwi na mleche kukola mijito joneche jila kuli zuwa alyo.

Mvina ya mbena

(Kulawa 34:22; Walawi 23:15-21)

⁹ “Mowaza majuma saba. Mokwaluka kugawaza homkwaluka kubena nyhule.

¹⁰ Hamba modita mnvina ya mbena kwa lutogo lwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kwa kulavya nhambiko ya kunuwila. Molavya kota vyomtambichizwe na Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

¹¹ Mosangalala hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, namwe hamwe na wasongolo wa

hemwe na wahinza wa hemwe na vitumagwa wa hemwe, Walawi na wajenzi na walekwa na wadala wafililwe na walume wawo wala walingikala hamwe na hemwe. Mдите aga kuli honhu hala Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, hoyohahagula kumfugamila.

¹² Mkumbuche kota namwali wapogozi kula Misili, lelo milolele kuwinza malajizo aga.

Mvina ya vibumuli

(Walawi 23:33-43; Hisabu 29:12-39)

¹³ “Homsinda kupulula nyhule za hemwe zeng'ha, na kukama zabibu za hemwe, mdite mnvina ya vibumuli kwa mhela wa mazuwa saba.

¹⁴ Modita mnvina ayo, msangalale hemwe na wasongolo wa hemwe na wahinza wa hemwe na vitumagwa wa hemwe na Walawi na wajenzi na walekwa na wadala wafililwe na walume wawo wawelengikala kuli miji ja hemwe.

¹⁵ Kwa mazuwa saba momditila mnvina Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, honhu hawele Mkulu Nguluwi kohahagula, kwa vila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe kowatambichiza kwa chilyo cha hemwe cheng'ha na kuli mbuli za hemwe zeng'ha, namwe mosangalala ng'hatu.

¹⁶ “Walume weng'ha wa isi ya hemwe wokuya hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kadatu chila mwaka, honhu hawele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kohahagula mhela wa mnvina ya Pasaka na mnvina ya mbeni na mnvina ya vibumuli. Waleche kuza hali Mkulu Nguluwi moko hela.

17 Weng'ha wolavya vyowoweza kota Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe vyoyawatambichize.

Chilingulongoza kwa chiwalo cha hachi za wanhu

18 “Mowahagula watagusa na vilongozi kulawila kuli nhanzi za hemwe kuli miji ja hemwe jiwewe Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowadita wawe wotagusa hachi kwa wanhu.

19 Mleche kwajiliza hachi, mleche kumganilila munhu yumwe, na mleche kubochele chinhu kwa chiwalo cha kumganilila munhu, kwa vila kudita ahyo nakudinyaga meho ga wanhu wawele na luhala na kugalula ulonzi wa munhu yatanganche.

20 Mochibatilila hachi hela leka mikale na kuhalila isi yomlingupegwa na Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

21 “Mleche kuwika izengo lya Ashela habehi na honhu ha kulavila nhambiko homumzenjela Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

22 Na mleche kwimiza izengo liwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, kangulizudila.

17

1 “Mleche kulavya nhambiko kwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, isenga ama ing'holo lilivinji liwele na nongwa yoneche, kwa vila alyondo izudizo kwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

2 “Wone mhuliche kuli umwe wa muji hana mlume ama mdala yalingudita wihe hali Mkulu

Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, na kubena ilagano lya heye,

³ na heye kaza kujikolela mijito na kujifugamila milungu jinji ama nakafugamila mbaka isanya na nyelezi ama vinhu vinji vya kilanga vyondivilemeze,

⁴ namwe namlonjelwa ago na mhulika usenga awo, molola goya na wone kuwe kukomya na kota chinhu achi cha kuzudiza nachiditigwa kuli Isilaeli,

⁵ lelo, mumlavye munhu ayo kunze kwa muji na kumtowa kwa maganga mbaka yabagame.

⁶ Ayo, kokopoligwa wone kuwele na ulolezi wa wanhu weli ama wadatu. Yaleche kukopoligwa wone kuwele na ulolezi wa munhu yumwe.

⁷ Wala walolezi ndo wokwaluka tandi kumtowa kwa maganga, hamba wanji wamtowe kwa maganga. Ahyo ndo vyomkusa wihe hali hemwe.

⁸ “Wone watagusa wangulemwela kutagusa mbuli ng'hulu hali muji wa hemwe, kota vila mbuli ilinguwala kukopola ne kunuwila ama mbuli ya kitwanza ama mbuli ya kumlumiza yunji, lelo mokuka na kuza honhu hala Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, hoyahahagule.

⁹ Ako mowalutila watambika Walawi na mtagusa nayawele kuli mijito kwa mhela awo, namwe molavya mbuli ya hemwe, nawo wowalonjela chowataguse.

¹⁰ Hamba modita kota vyowowalonjela hala honhu Mkulu Nguluwi hoyohahagula, mowa mchilolela kudita geng'ha kota vyoyowalajiza.

¹¹ Yowalapa kudita kota malajizo gompegwe vyowataguse kwa hemwe. Mgomanjize ng'hatu

utaguso woulavigwa kwa hemwe.

¹² Na heye munhu yohambe yakunde na kumhulichiza mtambika yawichigwe kumkolela mijito Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe ama mtagusa, munhu ayo kokopoligwa. Ahyo ndo vyomkusa wihe hali hemwe Waisilaeli.

¹³ Wanhu weng'ha wohulika na kudumba woleka kudita mbuli ayo kahi.

Malajizo galinguwala mndewa

¹⁴ “Homkwinjila kuli isi iwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, yalinguwapani, mkaihalile na kikala amo, namwe mlonje, ‘Towika mndewa hali hetwe kota isi zeng'ha zozilingutuzunguluta,’

¹⁵ moweza kumuwika mndewa hali hemwe munhu yawele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, komhagula. Momuwika yumwe wa wang'holozenu yawe mndewa hali hemwe. Mleche kumditia mjenzi yohawe mng'holozenu yawe mndewa wa hemwe.

¹⁶ Na heye, yawe yalihela falasi wenji kwa chiwalo cha heye na yaleche kuwahilusa wanhu Misili leka kikungajizila falasi wenji ng'hatu, kwa vila Mkulu Nguluwi nakawalonjela, ‘Mleche kuhiluka ako kahi.’

¹⁷ Na yaleche kuwa na wadala wenji, hanji nhumbula ya heye yombelenhuka Mkulu Nguluwi, na yaleche kuwa na sendi nyinji na zahabu nyinji ng'hatu.

¹⁸ Hoyowa yekalile chigoda cha undewa, mndewa yomlapa yandiche chitabu achi cha malajizo, chitawizwe na chitabu cha watambika Walawi.

¹⁹ Chitabu acho kowa nacho heye mazuwa gose na kuchisoma kuli ukomu wa heye weng'ha, leka yelanguse kumdumba Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa heye. Kochibatilila na kudita ulonzi wa malajizo geng'ha na geng'ha galinguganigwa,

²⁰ leka yaleche kudadambala yuye hali wang'holoze na kuwika hafungo mizilo aji kwa mbuli yoneche yila, leka yekale kuli ulongozi kwa miyaka minji, heye na walelwa wa heye kuli Isilaeli.

18

Uhalizi wa watambika

¹ “Watambika Walawi, wawele ndo nhanzi yeng'ha ya Lawi, waleche kuwa na honhu ha uhalizi kuli Isilaeli. Hewo wolya honhu ha nhambiko ha Mkulu Nguluwi ilingulavigwa kwa chiluli.

² Waleche kuwa na uhalizi hali wang'holozawo wawo, Mkulu Nguluwi ndo uhalizi wa hewo kota navyoyawelahile.

³ “Aha howa honhu ha nhambiko kwa hewo watambika kulawila kwa wanhu walingulavya nhambiko iwele ndo misenga ama ming'holo. Womha mtambika mgulu wa kumwando na mizeze na mitumbu.

⁴ Mowapa honhu ha mwaluko ha mbena ya hemwe ya nyhule na divai na mafuta ga mzeituni na milaika ja mwaluko ja ming'holo ja hemwe.

⁵ Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe nakahagula nhanzi ya Walawi kuli nhanzi za hemwe zeng'ha leka imkolele mijito kota watambika mazuwa gose.

⁶ “Wone Mlawi yoneche kogana yuye, koweza kuka muji woneche ula wa Isilaeli na kuluta hala honhu Mkulu Nguluwi hoyahahagule,

⁷ na aho koweza kumkolela mijito kwa itagwa lya Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa heye, kota wala Walawi wanji walingukola mijito hali Mkulu Nguluwi.

⁸ Kopegwa honhu hawo ha kulya halingiwhana na hanji, hanga mbuli za heye nazimlutila goya kulawila kuli vinhu vilinguguzigwa na wanhu wa ivyazi lyawo.

Kukanyigwa kulinguwala vihendo vihile

⁹ “Homfika kuli yila isi yalinguwapa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, mleche kuwinza vila vihendo vijenzi vya kuzudiza vya wanhu wa isi ayo.

¹⁰ Haleche koneka munhu yoneche hali hemwe yalingumsoma kwa chiluli mwanage mlume ama mdala yawe nhambiko ne munhu yalingulagula ne yalingusoma ulajilo ne mtowa ibao,

¹¹ ne mhawi ne yalinguhawila na yalinguwala luzi kwa wawasile katali na jimazoga kulawila kwa wabagame.

¹² Mina yoneche yalingudita mbuli azi ndo izudizo kwa Mkulu Nguluwi na kwa chiwalo cha mbuli azi za kuzudiza, Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kanguwawinga wanhu wafandile kota awo hali hemwe.

¹³ Muwe mli hela nongwa hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

Mkulu Nguluwi komlajiza mloli kota Musa

14 “Wanhu wa isi awa weng’ha womza kuwawinga kuli isi ya hewo wanguwinza ulongozi wa walaguzi na walingutowa ibao, ila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, howakundiza hemwe kudita ahyo.

15 “Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowahagulilani mloli yawele kota heni kulawila hali wang’holozenu baho, namwe momuhulichiza ayo.

16 “Achi ndo chomumlandile Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kula Holebu, zuwa lila nahomikungajize na kulonga, ‘Tuleche kuhulichiza kahi lizi lya Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe, na tuleche kuchona kahi chiluli achi chikulu, leka tuleche kubagama.’

17 Na heye Mkulu Nguluwi nakandonjela, ‘Walonga wakomya.

18 Ndowahagulilani hali wang’holozawo mloli kota hegwe, ndomjela ulonzi wa heni kumlomo kwa heye, na heye kowalonjela geng’ha gondiwalajiza.

19 Yoneche yohambe yahulichize ulonzi woyolonga mloli ayo kwa itagwa lya heni, nene baha ndomgaza.

20 Ila mloli yoneche yolonga kwa itagwa lya milungu jinji ama yojeza kulonga ulonzi kwa itagwa lya heni hala heni nasimlonjele yalonje, mloli ayo kobagama.’

21 “Ila hemwe moweza kulonga, ‘Toweza ndaze kuuzela ulonzi wa mloli uwele haulawile kwa Mkulu Nguluwi?’

22 Wone mloli yalonje chinhu kwa itagwa lya Mkulu Nguluwi, na chinhu acho hachinguditigwa

ama hachiwa cha kukomya, mbuli ayo hailon-jigwe na Mkulu Nguluwi, mloli nakalonga kwa kidaya, namwe mleche kumdumba heye.

19

*Malajizo galinguwala miji ja kubilimila
(Hisabu 35:9-34; Yoshua 20:1-9)*

¹ “Hala Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe hoyowadumya wanhu wala wawele isi ya hewo kanguwapa hemwe na hala homuwawinga na kikala kuli ng’handa za hewo na miji ja hewo,

² mowika hafungo miji jidatu kuli isi yompegwa na Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe muihalile.

³ Mogongomanya nzila kuli miji ajo na kubagula honhu hadatu, isi naiwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowapa muihalile, leka chila yalingumkopola miyage ne kunuwila, yabilimile ako.

⁴ “Wone munhu yamkopole miyage ne kunuwila, yawele aho hamwande nahawele yamzudile, koweza kubilimila kuli muji umwe kuli miji ajo leka yalohole ukomu wa heye.

⁵ Wone munhu yalingulutasa na miyage kisolo kugoda ngodi hamwe na heye, mhela hoyokana igodi, iwago likomoche kulawa kuli chaka na kumtowa na kumkopola, munhu ayo koweza kubilimila kuli muji uyage, kwa kulohola ukomu wa heye.

⁶ Wone nakwali na muji umwe hela, utali wa muji awo uwe ukulu ng’hatu, ayo yalinguhilula chibida, kwa kuzudila ng’hatu koweza kumuwinza na kumibata na kumkopola

ayo yambuze kubagama, hanga nahatagusigwe kubagama na wanhu awo nahawawele wang'honyo aho hamwande.

⁷ Kwa chiwalo acho, ndanguwalajiza muwiche hafungo miji jidatu.

⁸ “Wone kahi Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kokonjeza mbaka ja isi ya hemwe kota navyoyawalahile wasekulu wa hemwe, na heye kowapa isi yeng'ha naiwele yawelahile kuwapa awo wasekulu wa hemwe,

⁹ wone muwe mikangaze kibatilila malajizo aga geng'ha gondilinguwalajiza lehano kwa kumgana Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe na kuwinza nzila za heye mazuwa gose, lelo mokonjeza miji jinji jidatu mzidi wa miji aji jidatu.

¹⁰ Mdite ahyo leka munhu yalihela nongwa yaleche kukopoligwa kuli isi ya hemwe iwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowapa muihalile, leka mleche kuwa na nongwa ya kukopola.

¹¹ “Ila wone munhu hoyowa mng'honyo wa miyage, komvaba na kumsubula na kumkopola, hamba yobilimila kuli muji umwe hali miji ajo,

¹² aho wasekulu wa muji wowalajiza wanhu wamlavye ako na kumuhilika kwa yalingugana kuhilusa chibida kwa kubohola danda leka yakopoligwe.

¹³ Mleche kumonela isungu, ila mokusa wihe wa kukopola munhu yalihela nongwa kuli Isilaeli, leka muwe mchikala goya.

Mbaka ja katali

14 “Mleche kusa ulajilo wa mbaka ja mlingikalasa habehi, najiwichigwe aho katali kuli isi iwele Mkulu Nguluwi wa hemwe, yawapele muihalile.

Walolezi

15 “Ulolezi wa munhu yumwe hauweza hebu kumtagusa munhu kwa chiwalo cha nongwa yoneche yila. Ulolezi wa wanhu weli ama wadatu hela ndo wokundigwa kumtagusa munhu.

16 Wone mlolezi yehile kolawila kumlonjeleza munhu kwa chiwalo cha nongwa yoneche,

17 lelo heye na yula yalonjelezwe kwa chiwalo cha kilewa ako, woluta hali Mkulu Nguluwi na hali watambika na watagusa wawele bahala kwa mhela awo.

18 Watagusa wolola goya nongwa ayo na wone mlolezi nakadeta kwa kumlonjeleza miyage kwa udesi,

19 lelo, momditila kota navyoyaganile kumditila yula yalonjelezwe. Ahyo ndo vyomkusa wihe hali hemwe.

20 Na hewo wanhu wanji wohulika na kudumba na wihe kota awo haukoleka kahi hali hemwe.

21 Mleche kuwonela isungu wanhu kota awo. Ukomu wolipigwa kwa ukomu na iziho kwa iziho na izino kwa izino na moko kwa moko na mgulu kwa mgulu.

20

Malajizo galinguwala ngondo

1 “Homluta kitowa ngondo na wang'honyo wa hemwe na kona falasi na mituka na chilundo chikulu cha wamizi kusinda hemwe, mleche

kudumba. Mina Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe yawalavile Misili, kowa hamwe na hemwe.

² Lomuwa mng'hali kwaluka kitowa, mtambika kolawila kumwando na kowalonzela wanhu,

³ 'Mhulichize hemwe Waisilaeli, lehano mwa-habehi kitowa na wang'honyo wa hemwe. Mleche kugozola ama kudumba ama kukakama kwa chiwalo cha wang'honyo wa hemwe,

⁴ mina Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, ndo yoluta hamwe na hemwe kitowa na wang'honyo wa hemwe honhu henu, leka kuwasumya.'

⁵ "Hamba vilongozi wowalonzela wanhu, 'Hana munhu yoneche aha yazenjile ng'handanda inyale ila halimbule? Yahiluche kaye leka yaleche kubagama kuli ngondo na munhu yunji yalimbule.

⁶ Hana munhu yoneche aha yanyalile zabibu na kubena mafuza ga mwaluko? Yahiluche kaye yaleche kubagama kuli ngondo na munhu yunji yasangalale kwa chiwalo cha mafuza ga heye.

⁷ Hana mlume yoneche yahesile na kahabehi kuhola? Yahiluche kaye, yaleche kubagama kungondo na mlume yunji yakamhole mdala wa heye.'

⁸ Vilongozi kahi wolutilila kuwalonzela wanhu, 'Ndaze, kabaha munhu yalingukakama nayawele na lunhwinhwi? Yahiluche kaye yaleche kuwambuza wayage kuwa na lunhwinhwi kota heye.'

⁹ Vilongozi lowosinda kulongasa na wanhu, lelo wowahagula vilongozi wa wamizi wowalongoza

wanhu.

¹⁰ “Lomuwa habehi na muji wa kitowela ngondo, muwape mumhu ya kikala goya.

¹¹ Wanhu walingikala kuli muji awo wone wagane kikala goya na kiwika hali magulu ga hemwe, lelo wanhu weng'ha wawele amo wowa vitumagwa na wowakolela mijito kwa lupichi.

¹² Ila wone walingikala kuli muji awo hawakundile mbuli ya kikala goya na hemwe, ila wochitowa ngondo na hemwe, lelo mouzunguluta muji wa hewo

¹³ na heye Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe kowawika mmoko mwa hemwe, mowakopola kwa ipanga walume weng'ha,

¹⁴ ila wadala na wana na misenga na vyeng'ha viwele kuli muji moweza kuvihola kwa chiwalo cha mwemwe baho, moweza kusangalala kwa vinhu vya wang'honyo wa hemwe viwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, yawapele.

¹⁵ Ahyo ndo vyomujiditila miji jeng'ha jiwele kutali na hajiwele miji ja isi ayi.

¹⁶ Ila kuli miji ja isi iwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe kanguwapani muihalile, mleche kuleka choneche chiwele chikomu.

¹⁷ Mowadumya wanhu weng'ha, Wahiti na Waamoli na Wakanaani na Wapelisi na Wahivi na Wayebusi kota Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, navyoyalajize,

¹⁸ leka waleche kuwalangusa mbuli zowalingudita hewo, mbuli zilinguzudiza ziwele wangujiditila milungu ja hewo, leka namwe mdite gehile hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

¹⁹ “Homuuzunguluta muji kwa mhela wa

kuhega, mchitowa kuuhola, mleche kuwifya migodi ja mafuza kwa iwago. Ndaze, migodi ndo wanhu mbaka jiwifigwe namwe? Moweza kulya mafuza ga migodi ajo, ila mleche kutemanga.

²⁰ Moweza kutema migodi jinji hela kwa kuzungulutila muji mbaka homuuhola.

21

Mkopolaji yohazeleche

¹ “Wone munhu yokoneka kuchiwala, yakopoligwe, kuli isi iwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, yawapele muihalile, namwe hamumzelele kota yalikohi yamkopole,

² wasekulu na watagusa, wolawila na wolola utali wa kulawila honhu honayali munhu ayo mbaka miji jiwewe habehi.

³ Hamba, wasekulu wa muji ula behi ng'hatu na ula mtufi wohola isenga ilogota ling'hali kwaluka kukola mijito joneche jila ne kuwichigwa ngwamo.

⁴ Nawo wodulisa isenga ilogota kuli ibindi behi na kalwanda kohambe kakale na alyo ibindi hambe lilimigwe ne kunyaligwa, ako wolibena singo lila isenga ilogota.

⁵ Na hewo watambika wa lukolo lwa Lawi iwanaga wawe baho. Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, nakawahagula wawe vitumagwa na kutambichiza kwa itagwa lya heye. Nawo kahi ndo wawele na ludali lwa kwamula chila mbuli.

⁶ Lila isenga ilogota holibenigwa singo, wasekulu weng'ha wa muji awo uwele behi na munhu ayo yakopoligwe, wohovuga moko ga hewo kwa mazi mchanya mwa isenga ilogota,

⁷ na kulonga, ‘Twahela nongwa kwa chiwalo cha munhu ayu yakopoligwe na hatumzelele munhu yamkopole.

⁸ Hegwe, Mkulu Nguluwi, uwalechele wanhu wa hegwe wa Isilaeli wala uwagombole, uleche kuwawichila wanhu wa hegwe Isilaeli nongwa ya kumkopola munhu yalihela nongwa ila uwalechele na uwaditile uhanyisi.’

⁹ Ahyo danda ayo iboholigwe haiwa kahi chiwalo cha nongwa kwa hemwe, mina mdita gala Mkulu Nguluwi nayaganile mdite.

Wadala wapogozi wa ngondo

¹⁰ “Homluta kitowa ngondo na wang’honyo, heye Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe kowadita muwatowe na kuwahola wapogozi wa ngondo,

¹¹ wone yumwe wa hemwe yone mdala yanojile hali wapogozi na kugana yamhole,

¹² lelo, hegwe komhilika kaye, umbeye mnvili za heye na kudumula ndole za heye,

¹³ na kumvaliza nguwo zinji. Kochikala kwa mhela wa mwezi umwe wa kulombocheza kwa chiwalo cha mayake na mhaza wa heye. Hamba koweza kumhesa, yawe mchewako nagwe uwe mlume wa heye.

¹⁴ Wone hamba hulingumgana, komleka yalute koyogana, humguza hebu leka uhole sendi ne kumditila kota mpogozi kwa vila nakumditila vihi.

Hachi ya mlelwa wa mwaluko

¹⁵ “Wone mlume yunji kana wadala weli naye kangumgana yumwe kusinda yunji. Nawo

wadala awo wampondela wana wasongolo, na mwana wa mwaluko kupondigwa ndo wa yula mdala halingumgana,

¹⁶ loifika zuwa lya kuwagawila awo wana uhalizi, ayo mhaza halinguganigwa ng'oo kumdi-tila mwana wa yula mdala yalingumgana kota mwana wa mwaluko kupondigwa, honhu ha yula mammo halinguganigwa yawele ndo mlelwa wa mwaluko.

¹⁷ Imgana yamkunde yula mwana yapondigwe mwaluko, mwana wa yula mdala yohambe yaganigwe na kumha uhalizi wa heye, honhu ha lufufu lwake lwa keli.

Mwana yalingubelenhuka

¹⁸ “Wone munhu kana mwana yawele mjuvi na yalingubelenhuka, hambe yamhulichize mhaza wa heye ama mayake hanga nawamgaza,

¹⁹ lelo, mammo na mhaza wa ayo mwana womibata na kumhilika kwa wasekulu kuli lwizi lwa muji.

²⁰ Wahaza awo wowalonzela wasekulu wa muji, ‘Mwana wa hetwe ka mjuvi na yalingubelenhuka na halingugana kutuhulichiza, kadongoka na kangugala.’

²¹ Aho walume wa muji awo womtowa kwa maganga mwana ayo mbaka yabagame. Ndo vyomkusa wihe awo hali hemwe. Chila munhu kuli Isilaeli kohulika mbuli ayo na kudumba.

Malajizo ganji

²² “Wone munhu nakadita mbuli yihile ilingumgana yakopoligwe na wone yokopoligwa kwa kuninizwa kuli igodi,

²³ mtufi wa heye uleche kulechigwa kuli igodi nechilo yeng'ha, ila moutila zuwa lilyo. Mina munhu yapobosoligwe singo nakapanjilwa na Nguluwi, namwe hamuidita isi ya hemwe iwe ikokomoche, isi yompegwe na Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe muihalile.

22

¹ “Houlyona isenga ama ing'holo lya mng'holozo Muisilaeli lyajilile, uleche kulileka, ila ulihiluse kwa mng'holozo.

² Ila wone hakaye ha mng'holozo Muisilaeli ha kutali ama wone humzelele, lelo kolihola igongolo alyo kuza kaye kwa hegwe, likale kwa hegwe mbaka yawele na igongolo alyo hoyokuya, nagwe komhilusila.

³ Kodita ahyo kwa chiwalo cha idogowi ama ivalo ama choneche chiwele mng'holozo Muisilaeli nakachajiliza. Uleche kulema kumtanza.

⁴ “Houlyona idogowi ama isenga lya mng'holozo Muisilaeli ligwile mnzila, uleche kulema kulitanza, kolitanza kulinula.

⁵ “Wadala waleche kuvala nguwo za walume na walume waleche kuvala nguwo za wadala. Yalingudita ahyo ndo izudizo kwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

⁶ “Houchona chimvulila cha chideje kuli igodi ama mnzila, chiwele na vibofu ama mafinga na chideje chimaimunhu chigubiche ago mafinga ama ajo vibofu, uleche kuchihola chideje acho na mibofu jake.

⁷ Kochileka chideje chimaimunhu chilute, ila koweza kuhola mibofu. Houdita ahyo mbuli za

hegwe zokulutila goya na kochikala mhela uhejile.

⁸“Houzenga ng'handa, uzenje lukanzi hafungo mwa chinduwiko, uleche kuhola nongwa ya kukopola munhu ayo hoyogwa kulawila ako na kubagama.

⁹“Uleche kunyala hamwe mizabibu ja hegwe na mizuchila jinji, jeng'ha jowa jikokomoche, haiwele jila unyalile hela, ila na mafuza ga mizabibu kahi.

¹⁰“Uleche kubugula mgunda kwa isenga na idogowi hamwe.

¹¹“Uleche kuvala ivalo litawigwe kwa sufu na kitani.

¹²“Ukowele usabuli kuli lupembo lwa nguwo ya hegwe.

Kuhulichiza kulinguwala mbuli ya mlume na mdala

¹³“Wone mlume yamhole mdala na kuwasa na heye, hamba yojesa kota kangugana kumleka,

¹⁴ na kulonga kota nakadita mbuli za kubasa soni na kumuwifila lutogo lwake kwa kulonga kota nakamfika mina nakadita ung'hondwa na mlume mhela loyamholile.

¹⁵ Lelo wone ilawile ahyo, mhaza na mayake mhinza ayo, wohola ulolezi wa kota mhinza wa hewo nahanating'hana na mlume na kuhilika kwa wasekulu kuli lwizi lwa muji na kuwalonjela,

¹⁶ ‘Mhinza wa hetwe nakaholigwa na munhu ayu, ila sambu halingumgana kahi,

¹⁷ na chilingububuwa ndo kota nakamvilizila mbuli za kumbasa soni kwa kulonga kota nahamfichile yawele hanating'hana na mlume kwa

kulavya ulolezi. Lelo ulolezi wa kuta mhinza wa hetwe nayali hanating'hana na mlume mhela loy-amholile ndo awu.' Hamba kogonzola chibende chiwele na ulolezi wa danda hali wasekulu wa muji.

¹⁸ Aho wasekulu wa muji womhola yula mlume na kumsubula ng'hobwa.

¹⁹ Kahi womtagusa yula munhu yalavye migwala miya imwe ga sendi na kupegwa mhaza wa ayo mhinza kwa vila mlume ayo nakamuwifila lutogo mhinza wa Isilaeli. Na ayo mdala kolutilila kuwa mchewake na howeza kumha kalatasi ya luleko kuli ukomu wa heye mazuwa gose.

²⁰ Ila wone utaguso awo uwe wa kukomya, na kuduhu ulolezi wa kuta hanating'hana na mlume,

²¹ womuhilika hali lwizi lwa ng'handaya mhaza wa heye na walume wa muji awo womtowa yula mdala kwa maganga mbaka yabagame, kwa vila nakaibasa soni isi ya Isilaeli kwa kudita ung'hondwa yawele haluga ha mhaza wa heye. Ahyo ndo vyomkusa wihe hali hemwe.

²² "Munhu hoyochibatigwa na mdala wa munhu yunji, weng'ha weli, mlume na mdala wanguganigwa wakopoligwe. Ahyo ndo vyomkusa wihe awo hali hemwe Waisilaeli.

²³ "Wone mlume yamfiche mdala yabanichilwe, na yawase na heye,

²⁴ mowalavya weng'ha weli kunze mwa muji na kuwatowa kwa maganga mbaka wabagame. Mhinza ayo imgana yabagame kwa vila hatowile iyowe yatanzigwe hanga nayali kuli muji, na heye mlume imgana yabagame kwa vila nakambasa

soni mkasano wa miyage. Ahyo ndo vyomkusa wihe awo hali hemwe.

²⁵ “Ila wone mlume nakating'hana na mhinza yabanichilwe na kumibata kwa lupichi ako kuchiwala, lelo ayo mlume yaliyeka ndo yokopoligwa.

²⁶ Mleche kumditila chinhu choneche ayo mhinza, heye kahela nongwa ilingumlapa yakopoligwe. Chinhu achi changiwhana na munhu yamvabile munhu yunji na kumkopola,

²⁷ kwa vila mlume ayo nakamibata kwa lupichi mhinza ayo ako kuchiwala hanga nakatowa iyowe lya kulanda kutanzigwa, hakuwele na munhu wa kumtanza.

²⁸ “Mlume hoyoting'hana na mhinza yawele hanabanichilwa, wone yamibate kwa lupichi na kufichigwa,

²⁹ mlume ayo komha mhaza wa mhinza ayo migwala makumi gahano ga sendi kwa vila nakambasa soni mhinza ayo. Mhinza ayo kowa mchewake na homleka mazuwa geng'ha ga ukomu wa heye.

³⁰ “Mlume yoneche yula yaleche kuwasa na mdala wa mhaza wa heye, leka yaleche kumbasa soni mhaza wa heye.

23

Kubaguligwa na wanhu wa Nguluwi

¹ “Mlume yoneche yalumile mhumbu ama yakanhigwe mhunde ya heye, halinguganigwa kihanza na nhing'hano ya wanhu wa Mkulu Nguluwi.

² “Mwana yapondigwe kunze na mlelwa wa heye mbaka lulelo lwa kumi, halinguganigwa

kwinjila kuli nHING'hano ya wanhu wa Mkulu Nguluwi.

³ “Mwamoni ama Mmoabu yoneche na walelwa wa heye weng'ha mbaka lulelo lwa kumi, hawalinguganigwa kwinjila kuli nHING'hano ya wanhu wa Mkulu Nguluwi mazuwa gose.

⁴ Kwa vila nawalema kuwapa chilyo na mazi lomuwele mnzila kulawila Misili, na kwa vila nawamha sendi Balaamu, mwana wa Beoli kulawila Petoli kula Mesopotamiya, leka yawapanjile.

⁵ Ila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, nahamhulichize Balaamu, ila upanjilo awo naugaluka kuwa utambichizo kwa vila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, nakawagana.

⁶ Ahyo mleche kupala kikala goya na kuwatanza mazuwa ga hewo gose, mazuwa gose.

⁷ “Mleche kuwabeza Waedomu, awo ndo wang'holozenu. Hihyo du, mleche kuwabeza Wamisili, kwa vila namikala kuli isi ya hewo kota wajenzi.

⁸ Walelwa wa hewo, kwaluchila lulelo lwa kadatu, wokundizwa kwinjila kuli nHING'hano ya wanhu wa Mkulu Nguluwi.

Kukola mijito jelile kuli kambi

⁹ “Homluta kitowa ngondo na homuwika kambi, chila yumwe yekale kutali na chinhu choneche chihile.

¹⁰ Wone hali hemwe hana munhu yoneche yakokomoche kwa vila kangulavya migonye nechilo, ayo kolawa kunze mwa kambi, kochikala aho.

11 Ila hoifika matinazo kokoga na isanya holizinga koweza kuhiluka kuli kambi.

12 “Iwagana muwe na honhu hanze kuli kambi homuweza kuza jela midohe ja hemwe.

13 Hali vinhu vya hemwe mowa na ihuka, homluta hala mowa mbawila cholo na kutila midohe ja hemwe.

14 Homuwika kambi iwagana hawe helile kwa vila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kangujenda kuli kambi ya hemwe leka yawalohole na kuwawika wang'honyo wa hemwe mmoko mwenu. Ahyo, leka yaleche kona chinhu choneche chikokomoche hali hemwe, hanji kowaleka.

Malajizo ganji

15 “Mpogozu hoyobilimila kwa hemwe, mleche kumhilusa kwa mkulu wa heye.

16 Kochikala hamwe na hemwe honhu hoyahagule kuli honhu hamwe ha miji ja hemwe, honhu halingumnojeza. Mleche kumbunza.

17 “Muisilaeli yoneche, mlume ama mdala, halinguganigwa ng'oo yawe mng'hondwa wa ng'handu ya milungu jinji.

18 Sendi yoneche igaligwe kwa ung'hondwa awo, mleche kuhilika kuli ng'handu ya Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kuza lipila kilaha, mina mlume ama mdala yawele mng'hondwa wa ng'handu ya milungu jinji ndo izudizo kwa Mkulu Nguluwi.

19 “Uleche kumwazika mng'holozo Muisilaeli chinhu kwa kumgana yahiluse na nyonjeza,

uleche kulapa nyonjeza kuli sendi na chilyo ama choneche wanhu walinguhilusa kwa nyonjeza.

²⁰ Koweza kulapa nyonjeza kwa kumwazika mjenzi, ila mng'holozo Muisilaeli uleche kulapa nyonjeza, na heye Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, kokutambichiza kuli mijito ja hegwe joukola kuli isi youwele nguluta kuihalila.

²¹ “Houchilaha kwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, uleche kukawila kweneza, mina Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe koilapa kwa hegwe, nagwe kowa na gehile.

²² Ila wone uleche kilaha kowa hela gehile.

²³ Wilolele kudita kota vyowilahile kwa mlomo wa hegwe, mina nakumilahila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, ne kukolwa lupichi.

²⁴ “Houkola kuli mgunda wa zabibu wa yomlingikalasa habehi, koweza kulya zabibu kota vyougana, ila uleche kubawa zabibu zeng'ha na kujela mchidoto cha hegwe.

²⁵ Houkola kuli mgunda wa mizuchila jilingulavya nyhule wa yomlingikalasa habehi uwele na miso koweza kukwanyula miso kwa moko na kulya, ila uleche kuhola sengo na kupuga miso ja heye.

24

Luleko na kuhola kahi

¹ “Wone mlume kahola mdala na hamba kawa haviganile na heye kwa vila nakona chinhu chilingumbasa soni kwa heye, lelo ayo mlume nakamwandichila kalatasi ya luleko nakumha na kumuwinga haluga hake, hamba ayo mdala nakoka,

² na kuholeka na mlume yunji,

³ wone ayo mlume wa keli hamganile na kumwandichila kalatasi ya luleko na kumha na kumuwinga haluga hake ama wone ayo mlume yabagame,

⁴ lelo yula mlume wa mwaluko halinguganigwa kahi kumhola mdala ayo yawe mchewake kwa vila nakawa yakokomoche. Kudita ahyo ndo izudizo kwa Mkulu Nguluwi. Lelo uleche kuyinjiza kuli gehile isi iwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe yalingupa iwe uhalizi wa hegwe.

Malajizo ganji

⁵ “Mlume yaholile behi baha yaleche kuluta kuli ngondo na yaleche kupegwa mijito joneche jinji, yalechigwe yawe yelejehe kwa mwaka umwe, leka yekale haluga na kusangalala na mchewake.

⁶ “Munhu yoneche yaleche kuhola iganga lya hasi ama lya mchanya lya lwala liwe ugombozi, kudita ahyo ndo kota kusa ludali lwa kubalasa utimbo kwa chiwalo cha kulutilila kikala.

⁷ “Munhu yoneche yomhiza Muisilaeli miyage na kumdita yawe mpogozi wa heye ama kumguza kuli upogozi, munhu ayo imgana yakopoligwe. Ahyo ndo vyomkusa wihe hali hemwe.

⁸ “Wone munhu yawe na utamwa wa ngozi, mwanguganigwa kuwa milolele kuwinza malajizo ga watambika Walawi. Kota vyondiwalajize Walawi ndo vyomuwinza kwa kilolela.

⁹ Mkumbuchile Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, navyoyamditile Miliamu navyoyawele kuli majendo kulawila Misili.

¹⁰ “Houmwazika yomlingikalasa habehi chinhu choneche, uleche kwinjila kwa heye kuhola igwanda kwa ugombozi.

¹¹ Umbeteze kunze na umleche yuye yakigalile.

¹² Wone heye yawe mzunwa, uleche kikala na alyo igwanda lya ugombozi nechilo yeng'ha.

¹³ Ikugana umuhilusile alyo igwanda lya ugombozi matinazo yila, leka yavale na kuwasa. Lelo kokulandila utambichizo. Kudita ahyo ndo mbuli itanganiche hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

¹⁴ “Mleche kumgaza chitumagwa wa hemwe yalingupegwa sendi yawele mzunwa na yalingugana, wone yawe mng'holozo Muisilaeli ama kota ndo mjenzi wa hemwe yumwenga yawele hali miji ja hemwe.

¹⁵ Chila zuwa, isanya ling'hali kuzinga, muwape chasi cha sendi zowalinguganigwa kupegwa, kwa vila ka mzunwa, ndiya ya heye yangitumbila sendi zizo, yaleche kumng'ung'utila Mkulu Nguluwi, namwe muwe na nongwa ya gehile.

¹⁶ “Wahaza waleche kukopoligwa kwa chiwalo cha gehile ga wana wa hewo na wana waleche kukopoligwa kwa chiwalo cha gehile ga wahaza wa hewo, chila munhu yakopoligwe kwa chiwalo cha gehile ga heye yuye.

¹⁷ “Mleche kwajiliza hachi za wajenzi na walekwa. Na mleche kahi kuhola ivalo lya mdala yafililwe na mlume wa heye liwe ugombozi.

¹⁸ Mkumbuchile kota hemwe namwali wapogozi kuli isi ya Misili na Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, nakawagombola kulawila ako. Ahyo, ndanguwalajiza mdite ahyo.

19 “Hombeta chilyo cha hemwe kuli migunda ja hemwe na kusemwa miso jinji mumo, mleche kuhiluka kujihola, ila muwalechele wajenzi na walekwa na wadala wafililwe na walume wawo leka Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe yawatambichize kuli mijito ja hemwe jeng’ha.

20 Homkwangula mizeituni ja hemwe, mleche kuhiluka kwangula kahi, ila muwalechele wajenzi na walekwa na wadala wafililwe na walume wawo.

21 Hombawa zabibu, mleche kuhiluka kulokota zabibu zisigale, ila muwalechele wajenzi na walekwa na wadala wafililwe na walume wawo.

22 Mkumbuchile kota hemwe namwali wapogozu kuli isi ya Misili, ahyo ndanguwalajiza mdite ahyo.

25

1 “Wone kuwe na kilewa hali wanhu weli nakuluta kuli chitala, yumwe nakoneka kota kahela nongwa, na yunji yawele na nongwa yatagusigwe,

2 wone yula yatagusigwe koganigwa kuzapigwa ng’hobwa, mtagusa komlonjela munhu yula yawase hasi na yazapigwe ng’hobwa kwa nongwa yoyawele nayo.

3 Yawele na nongwa koweza kuzapigwa ng’hobwa makumi gane ila zileche konjezeka. Homkonjeza chasi acho, mowa mumbasile soni mng’holozenu.

4 “Uleche kulidinya mlomo isenga holipulula nyhule.

Mijito ja kalumbu kwa mng’holoze yabagame

⁵ “Wone wenyelukolo weli walume wangikala honhu hamwe na yumwe wa hewo nakabagama ne kuleka mwana mlume, mdala wa mlume yabagame, yaleche kuholeka na munhu yunji wa kunze na lukolo lwao. Imgana mng'holoze wa mlume yabagame yamhalile mdala ayo.

⁶ Mwana msongolo wa mwaluko yopondigwa na hewo kowazigwa ndo wa yula mlume yabagame, leka itagwa lyake lileche kwaga kuli isi ya Isilaeli.

⁷ Ila wone ayo mng'holoze munhu yula yabagame halingumgana ayo mdala yafililwe na mlume wa heye, lelo mdala ayo koluta hali wasekulu wa muji na kulonga, ‘Mkulugwe mlume wa heni yabagame kangulema kulutiliza itagwa lya mkulugwe yabagame kuli isi ya Isilaeli, halingugana kunditila nachoyali yodita mkulugwe mlume wa heni.’

⁸ Hamba wasekulu wa muji womchema ayo mlume na kudawala na heye. Wone yawe yang'hali yolonganga kangulema kumhola,

⁹ ayo mdala yafililwe na mlume wa heye komlutila hali wasekulu awo wa muji, komvula makwamba ga heye mgulu umwe na kummizila lite kumeho na kumlonjela, ‘Ahi ndo vyoilinguganigwa yaditilwe munhu yalingulema kwinda ng'handanda ya mkulugwe.’

¹⁰ Na itagwa lya ng'handanda ya heye kuli Isilaeli lyowa, ‘Ng'handanda ya munhu yavuligwe makwamba ga heye mgulu umwe.’

Malajizo ganji

11 “Walume weli howochitowa na mdala wa yumwe wa hewo yakamtanze mlume wa heye kwa kumibata mhumbu yula yalingitowa na mlume wa heye,

12 moudumula moko wa heye, mleche kumonela isungu.

13 “Mleche kuwa na vipimilo vili, chimwe cha kitunya na chimwe cha ubewe. Mleche kuwa na chipimilo cha udesi.

14 Na mleche kuwa na vipimilo vya nhanzi mbili, chikulu na chidodo.

15 Muwe na chipimilo cha hachi leka muwe mikale kwa miyaka minji kuli isi yalinguwapani Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

16 Weng'ha walingudita mbuli azo na walingudita kwa uhadi ndo izudizo kwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

Mzilo wa kuwakopola Waamaleki

17 “Mkumbuchile madito ga Waamaleki navyomuwele kuli majendo kulawila Misili.

18 Mkumbuchile navyowawavabile ako kunzila homuwele ng'hochele na kutoka na kuwatowa wala weng'ha wezile kumbele kwa hemwe. Waamaleki nahawamdumbile Nguluwi.

19 Ahyo, mhela Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, hoyoweseza kuli wang'honyo wa hemwe, weng'ha walinguwazunguluta kuli isi iwele mpeligwe muihalile na kikala amo, mleche kusemwa yowagana muwadumye Waamaleki weng'ha.

26

Kulavya mbeni

¹ “Hala homfika na kuihalila isi yila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe yalinguwapa iwe ya hemwe na kikala ako,

² uhole mbeni ya mwaluko yombeta kuli isi yalingukupa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe na kuwika kuli chidoto mbaka hala honhu hawele heye Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, hoyohagula kumfugamila.

³ Komlutila mtambika yalingukola mijito mhela awo, na kumlonjela, ‘Lehano ndangukunda hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa heni, kota nyinjila kuli isi yawelahile wasekulu wa hetwe kota kotupa.’

⁴ “Na heye mtambika hoyohola acho chidoto mmoko mwako na kuchiwika hali honhu ha kulavila nhambiko ha Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe.

⁵ Hegwe kolonga ulonzi awu hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, ‘Mhaza wa heni nayali Mwalumu nayawele yolubaluba aku na ako, hamba nakadulika kuza Misili nakekala ako kota mjenzi. Heye na ivyazi lyake nawali wanhu wachefu hela nalowali ako, ila hamba nawali wonjezeche na kuwa isi ng’hulu iwele na ludali na wanhu wenji.

⁶ Wamisili nawatuditila mbuli zihile nawatugaza na kutukola lupichi kudita mijito ja kitunya.

⁷ Hamba natumlilila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa wasekulu wa hetwe, nakahulika chililo cha

hetwe na kugona magazo ga hetwe na kitunya na kubunzwa.

⁸ Lelo Mkulu Nguluwi nakatulavya ako Misili kwa moko uwele na mong'ho na ludali lukulu na kwa mbuli za kukabusa na kwa ulajilo na vinduzanduza.

⁹ Nakatugala aha na kutupa isi ayi inojile na iwele na mboto.

¹⁰ Na sambi ndangumigalila Mkulu Nguluwi mbena za mwaluko za isi yoyamhele.' Hamba hegwe kowika chidoto hasi hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, na kufugamila hali heye.

¹¹ Nagwe kosangalalila ganojile geng'ha gawele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, kakupa hegwe na ivyazi lyako. Na hewo wajenzi na Walawi wosangalala hamwe na hemwe.

¹² "Chila mwaka kolavya honhu hamwe ha kumi ha mbena za hegwe kwa Mkulu Nguluwi. Ila chila mwaka wa kadatu honhu hamwe ha kumi ha mbena yila, kolavya kwa kuwapa Walawi na wajenzi na walekwa na wadala wafililwe na walume wawo, leka wawe na chilyo cheng'ha chowalingugana howowa kuli miji ja hemwe.

¹³ Hamba kolonga ahi hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, 'Ndililavya hakaye hangu ilundo lyelile, ndiwapa Walawi na wajenzi na walekwa na wadala wafililwe na walume wawo kota navy-oundajize ndite. Sibenile mzilo wa hegwe ne kusemwa.

¹⁴ Sidile nhambiko yoneche nalondali ndilombocheza na nasiilavile hanze ha ng'handanda ya heni londali ng'hokomoche na silavile nhambiko ayo kwa wabagame. Ndikuhulichiza hegwe Mkulu

Nguluwi, Nguluwi wa heni, ndita chila chinhu choundajize kwa chiwalo cha nhambiko.

¹⁵ Ulole hasi kulawila honhu houchikala hegwe helile kilanga, uwatambichize wanhu wa hegwe wa Isilaeli na isi youtupele kota navyouwelahile wasekulu wa hetwe, isi iwele na mboto.’

Wanhu wa Mkulu Nguluwi

¹⁶ “Lehano baha, Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe kanguwalajiza kuwinza malajizo aga na mizilo aji. Milolele kugadita kwa nhumbula yeng’ha na muhe weng’ha.

¹⁷ Lehano baha namkunda Mkulu Nguluwi, yawe Nguluwi wa hemwe na kota mowinza nzila ya heye na kibata malajizo na mizilo na utaguso wa heye na kuwinza lizi lyake.

¹⁸ Na heye Mkulu Nguluwi nakakunda ng’hatu lehano baha kota hemwe ndo wanhu wa heye yuye kota navyoyawelahile na kota mwangu-ganigwa kibatilila malajizo ga heye geng’ha.

¹⁹ Nakakunda kota kowadita hemwe muwe isi ng’hulu na ya lutogo na kuhulichizwa kusinda isi zeng’ha nayoyalumbile. Namwe mowa wanhu wa chiuyeng’ha kwa heye Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe kota vila navyoyelahile.”

27

Honhu ha kulavila nhambiko kuli chidunda cha Ebali

¹ Lelo Musa yawele hamwe na wasekulu wa Isilaeli nakawalonjela wanhu ahi, “Mibatilile malajizo geng’ha gondilinguwapa lehano.

² Zuwa lila homloka lwanda lwa Yolodani na kwinjila kuli isi iwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, yawapele, mochimika maganga mang'hangala na kugasiliba.

³ Mchanya mwake mokwandika ulonzi weng'ha wa malajizo aga, homkwinjila kuli isi yila iwele na lufufu na iwele na mboto ndo iwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa wasekulu wa hemwe, nayewelahile.

⁴ Homuwa kumwambu mwa lwanda lwa Yolodani, mochimika maganga mbaka kuchanya mwa chidunda cha Ebali, kota vyondilinguwalajiza lehano na kugasiliba.

⁵ Momzenjela Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, honhu ha kulavila nhambiko aho hawele na maganga hagamongoligwe.

⁶ Ena, honhu ha kulavila nhambiko honeche homumzenjela Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, hoganigwa hazenjigwe kwa maganga hagamongoligwe. Mchanya mwa honhu ha kulavila nhambiko momlavila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe nhambiko za kulakazwa.

⁷ Momlavila nhambiko za kikala goya na kulya baho na kusangalala hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

⁸ Mokwandika kwa koneka mchanya mwa maganga ago ulonzi weng'ha wa malajizo aga.”

⁹ Lelo Musa hamwe na watambika Walawi nawawalonjela wanhu weng'ha wa Isilaeli, “Mnyamalile mhulichize hemwe Waisilaeli. Lehano baha hemwe muwa wanhu wa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

¹⁰ Ahyo, momhulichiza Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe kuno muwinza malajizo na

mizilo ja heye jondilinguwalonjela lehana.”

Upanjilo wa kuleka kuhulichiza

¹¹ Zuwa alyo Musa nakawalajiza wanhu na kulonga,

¹² “Homuwa mlochile lwanda lwa Yolodani, nhanzi azi zokwima mchanya mwa chidunda cha Gelisimu kuwatambichiza wanhu, Simeoni na Lawi na Yuda na Isakali na Yusufu na Benjamini.

¹³ Na nhanzi azi zokwima mchanya mwa chidunda cha Ebali mhela upanjilo houlavigwa, Lubeni na Gadi na Asheli na Sebuluni na Dani na Nafutali.

¹⁴ Na hewo Walawi wowalonjela wanhu weng'ha wa Isilaeli kwa lizi ng'hulu.

¹⁵ “ ‘Yapanjilwe munhu yoneche yalingugongomanya jimalukolo ja kuhongola ama ja kuponda na kujimiza kwa uviso, chinhu chiwele chilumbigwe kwa moko ga uwanzi. Achi ndo izudizo kwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.’ Na wanhu weng'ha wokwidichila, ‘Ena!’

¹⁶ “ ‘Yapanjilwe munhu yoneche yalingumbeza mhaza wa heye ama mayake.’ Na wanhu weng'ha wokwidichila, ‘Ena!’

¹⁷ “ ‘Yapanjilwe munhu yoneche yalingusa ulajilo wa mbaka ja yowalingikalasa habehi.’ Na wanhu weng'ha wokwidichila, ‘Ena!’

¹⁸ “ ‘Yapanjilwe munhu yoneche yalingumwajiliza yohambe yalole mnzila.’ Na wanhu weng'ha wokwidichila, ‘Ena!’

¹⁹ “ ‘Yapanjilwe munhu yoneche yalingwajiliza hachi ya mjenzi ama mlekwa ama mdala yafililwe na mlume wa heye.’ Na wanhu weng'ha wokwidichila, ‘Ena!’

20 “Yapanjilwe mlume yalinguwasa na mdala wa mhaza wa heye, mina nakambasa soni mhaza wa heye.’ Na wanhu weng’ha wokwidichila, ‘Ena!’

21 “Yapanjilwe munhu yoneche yalinguwasa na igongolo lyoneche.’ Na wanhu weng’ha wokwidichila, ‘Ena!’

22 “Yapanjilwe munhu yoneche yalinguwasa na lumbulye, hanji yawe mhinza wa mhaza wa heye ama mhinza wa mayake.’ Na wanhu weng’ha wokwidichila, ‘Ena!’

23 “Yapanjilwe munhu yoneche yalinguwasa na mkweye.’ Na wanhu weng’ha wokwidichila, ‘Ena!’

24 “Yapanjilwe munhu yoneche yalingukopola munhu kwa uviso.’ Na wanhu weng’ha wokwidichila, ‘Ena!’

25 “Yapanjilwe munhu yoneche yalingubochela chinhu leka yamkopole munhu yalihela nongwa.’ Na wanhu weng’ha wokwidichila, ‘Ena!’

26 “Yapanjilwe munhu yoneche yohambe yauhulichize ulonzi awu wa malajizo na kibatilila.’ Na wanhu weng’ha wokwidichila, ‘Ena!’

28

*Utambichizo kwa wala walinguhulichiza
(Walawi 26:3-13; Kukumbuchila 7:12-24)*

1 “Wone mhulichize lizi lya Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, na kibatilila goya malajizo gondinguwalonjela lehano, heye kowadita hemwe muwe na ludali kusinda wanhu wa isi zeng’ha.

² Wone muhulichize lyzi lya Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, mopegwa utambichizo awu weng'ha ulinguya.

³ “Motambichizwa kuli miji na migunda.

⁴ “Motambichizwa mponde wana wenji na mbena nyinji na misenga minji na ming'holo minji.

⁵ “Motambichizwa hemwe na vidoto vya hemwe vya nyhule na vinhu vya hemwe vya kutimbulila.

⁶ “Motambichizwa homhiluka haluga na homulawa kunze.

⁷ “Wang'honyo howogana kitowa ngondo na hemwe, Mkulu Nguluwi kowapani ludali lwa kuwasumya. Howokuya kuwatowa kwa nzila imwe, wowabilimani kwa nzila saba.

⁸ “Utambichizo wa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, wowa kuli ng'hano za hemwe za nyhule na kuli mijito ja hemwe jeng'ha. Kowatambichiza kuli isi yoyalinguwapani.

⁹ “Mkulu Nguluwi kowadita muwe wanhu wa chiuyeng'ha kwa heye kota navyoyawelahile, wone mibatilile malajizo ga heye na kuwinza nzila za heye Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

¹⁰ Isi zeng'ha hozikona kota hemwe mwan-guchemigwa kwa itagwa lya Mkulu Nguluwi, zowadumbani.

¹¹ Mkulu Nguluwi kowaditila mbuli za hemwe zilutilile goya kwa kuwa na wana wenji na migongolo minji na mbena nyinji kumgunda kuli isi yawalahile wasekulu wa hemwe kota kowapani.

12 Mkulu Nguluwi kowachumulila ng'hano ya heye inojile kulawila kilanga na kuwegalila nho-nya kuli isi kwa mhela wa heye na kutambichiza mijito ja hemwe. Mowazika wanhu wenji ila hemwe hamkwazikwa hebu.

13 Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowadita muwe wa mwaluko kwa ludali na hai-wele wa kuduma. Molutilila kumwando na hai-wele kuhiluka kumbele wone mibatilile mala-jizo ga heye gondilinguwapani lehana na muwe mchilolela kugadita,

14 ne kuhinduka kudilo ama kumoso kuwinza milungu jinji na kujikolela mijito.

*Makanyo kwa chiwalo cha kuleka kuhulichiza
(Walawi 26:14-46)*

15 “Ila wone hamhulichize lizi lya Mkulu Ngu-luwi, Nguluwi wa hemwe, ama wone hamilolele kudita malajizo na mizilo ja heye na kuwinza vyondilinguwalajiza lehana, lelo mofikwa na up-anjilo awu weng'ha ulinguya.

16 “Mopanjlilwa kuli miji na migunda ja hemwe.

17 “Mopanjlilwa hemwe na vidoto vya hemwe vya nyhule na vinhu vya hemwe vya kutimbulila mibumunda.

18 “Mopanjlilwa hemwe na wana wa hemwe na mizuchila ja hemwe ja isi na migongolo ja kudimigwa ja hemwe jileche konjezeka.

19 “Mopanjlilwa homukwinjila na homulawa.

20 “Mkulu Nguluwi kowapanjila na kuwegalila ivuche na kugozola kuli mbuli za hemwe zeng'ha mbaka mbagegame himahima kwa chiwalo cha wihe wa hemwe na kwa madito ga hemwe na kwa chiwalo cha kumleka Mkulu Nguluwi.

21 Mkulu Nguluwi kowegalila matamwa gehile mbaka mweng'ha mbagegame ng'hatu kuli isi yomlinguluta kuihalila.

22 Mkulu Nguluwi kowagaza kwa ng'ololo na kuzumbuka na mipu na kupwituka lukami na chipalangule na nhigu na lungwi, mbuli azo zowawinza mbaka mbagegame.

23 Ulanga wokala kota shaba na kowa hela nhonya na isi yowa kota chuma.

24 Mkulu Nguluwi kodita nimbwisi na misanga kuwa nhonya ya hemwe, nimbwisi yowatimulila mbaka muwe mdumigwe ng'hatu.

25 “Mkulu Nguluwi kowaditani mlemwele kitowa na wang'honyo wa hemwe. Hemwe moluta kuwafikaniza kwa nzila imwe, ila mowabilima kwa nzila saba. Namwe mowa chizudizo kwa wanhu weng'ha muisi.

26 Mitufi ja hemwe jowa chilyo cha videje na migongolo ja kisolo na kuduhu munhu yojiwanga.

27 Mkulu Nguluwi kowatowa kwa mipu najiwafichile Wamisili, kowapani vilonda na utamwa wa kizada na chipata cholemwela kuloholigwa.

28 Mkulu Nguluwi kowatowa kwa kuwadita muwe na lukwale na mowa hambe mlole na kufanda kota mna kububuwala.

29 Moluta kwa kukwabasakwabasa nemisi kota wohambe walole na hamuwa na chinhu cha kuhega kuli mbuli za hemwe za chila zuwa. Mowa mbunzigwa na kuhizilwa chila mhela na hakuwa na munhu wa kuwatanza.

30 “Mowabanichila wadala ila wanhu wanji wowasa nawo kwa lupichi. Mozenga ng'handanda za hemwe, ila hamchikala mgati mwake. Monyala zabibu, ila hambena hebu mafuza gake.

³¹ Misenga ja hemwe jodumuligwa singo hali meho ga hemwe, ila hamjeza ne chiwunde cha isenga alyo. Midogowi ja hemwe joholigwa kwa lupichi hali meho ga hemwe, na hajihiluswa ng'oo. Ming'holo ja hemwe wopegwa wang'honyo wa hemwe na kuduhu munhu yoweza kuwatanza.

³² Wana wa hemwe walume na wadala wolav-igwa kwa wanhu wanji aku mlola nemisi yeng'ha mchijesa kota wohiluka, ila hamuwa na ludali lwa kukola choneche chila.

³³ Isi yohamuizelele yohola mbena yeng'ha ya isi ya hemwe na cheng'ha chomkolile kwa chituguti cha hemwe, namwe mobunzwa na kugazigwa mazuwa gose,

³⁴ mbaka mowa na lukwale kwa mbuli yomy-ona kwa meho ga mwemwe baho.

³⁵ Mkulu Nguluwi kogatowa mafugamilo ga hemwe na magulu ga hemwe kwa mipu jihile jilihela ulohozi, jokwenela kulawa mizayo mbaka minosi.

³⁶ “Mkulu Nguluwi kowahilika hemwe na mn-dewa wa hemwe yomihagulile mbaka kuli isi yohamuizelele hemwe na wasekulu wa hemwe. Na ako mojifugamila milungu jinji ja migodi na maganga.

³⁷ Namwe mowa chizudizo na kubeza na kububuwala hali wanhu weng'ha wa isi iwele Mkulu Nguluwi yowahilika.

³⁸ Monyala nyhadikwa nyinji ila mobena chido hela kwa vila nzije zolya mizuchila jeng'ha ja hemwe.

³⁹ Monyala mizabibu na kuihalila ila hambawa zabibu ne kunwa divai, mina minhu jolya.

⁴⁰ Mowa na mizeituni honhu heng'ha hali isi ya hemwe, ila hamuwa na mafuta ga kubakala kwa vila mizeituni ajo jopululuka.

⁴¹ Moponda wana walume na wadala, ila hawowa wa hemwe, woholigwa kuli upogosi.

⁴² Mafuza ga hemwe geng'ha na chilyo cha hemwe kungunda, vyofichigwa na nzije.

⁴³ “Wajenzi walingikala kuli isi ya hemwe wokonjezelwa ludali, ila hemwe molutilila kuwa ng'hochele.

⁴⁴ Hewo wokwazika hemwe, ila hemwe hamuwa na ludali lwa kuwazika hewo. Hewo wowa wa mwaluko kwa ludali namwe mowa wa kuduma.

⁴⁵ “Upanjilo weng'ha wowafika hemwe na kupona kwa hemwe mbaka mdumigwe kwa vila nahamhulichize lizi lya Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe kwa chiwalo cha kibatilila mizilo na malajizo goyawapele.

⁴⁶ Ila awo wowa ulajilo wa utaguso wa Mkulu Nguluwi kwa hemwe na walelwa wa hemwe mazuwa gose.

⁴⁷ Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, nakawatambichiza kwa chila chinhu, ila hemwe nahamumditile kwa nhumbula isangalale na kugoloka.

⁴⁸ Ahyo, mowakolela mijito wang'honyo wa hemwe nawawele Mkulu Nguluwi kowalajiza kwa hemwe kwa nzala na ng'halu na kusauka nguwo na kwisilwa chila chinhu. Kowawohela ngwamo ya chuma mbaka yawadumye.

⁴⁹ “Mkulu Nguluwi kochigala isi imwe kulawila

kutali iwavabe kota ikungule, wanhu hamlingu-
vizela chowolonga.

⁵⁰ Isi ayo iwele na wanhu wawele
hawowahulichiza wasekulu ne kuwonela isungu
wasongolo,

⁵¹ wolya misenga ja hemwe na mbena za
hemwe mbaka mdumigwe. Hawowalechela ny-
hule ne divai ne mafuta ne misenga ne ming'holo
mbaka wawadumye.

⁵² Wanhu awo wowazunguluta kuli miji ja
hemwe jeng'ha, mbaka lukanzi lwa lugagala lomi-
jesile mowa mikale goya, wogwisa hasi chila
honhu kuli isi ya hemwe nayompegwe na Mkulu
Nguluwi.

⁵³ Mhela wa kuzungulutwa na kugazigwa na
wang'honyo wa hemwe, mowa na nzala ng'hatu
mbaka molya wana wa hemwe Mkulu Nguluwi
nayawapele.

⁵⁴ Mbaka munhu liholile ng'hatu na yaleligwe
goya komwima chilyo mng'holoze na mchewake
yalingumgana na mwana wa heye yaponile,

⁵⁵ na homgawila ne yumwe wa hewo miwunde
ja wana wa heye joyolya. Hopona na choneche
mhela awo wa kuzungulutwa na kugazigwa
na wang'honyo wa hemwe kuli miji ja hemwe
jeng'ha.

⁵⁶ Na yula mdala yawele liholile ng'hatu na yal-
eleche goya na yadedemche na hanabiga misanga
kwa uzayo wa heye howeza kudita vinji. Mhela
awo wa kuzungulutwa kowa na nzala ng'hatu

⁵⁷ mbaka, kwa uviso, kolya chali cha heye
chipondigwe baho du na lila lilingulawa kumbele.
Hochihanza na mlume wa heye yamganile ne

wana woneche wa heye.

⁵⁸“Wone hamuwele milolela goya kudita ulonzi weng'ha wa malajizo aga gandichigwe mchitabu achi na wone hamlingulihulichiza itagwa lyelile lya kudumbiza lya Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe,

⁵⁹ lelo, Mkulu Nguluwi kowegalila hemwe na walelwa wa hemwe magazo gang'ang'ale na magazo hogowa na lubehelo na ga kulutilila na matamwa makulu ga kulutilila.

⁶⁰ Kowegalilani kahi gala matamwa namgadumbile kuli isi ya Misili, nago gowawinza mazuwa gose.

⁶¹ Mkulu Nguluwi kowegalila matamwa ga chila nhanzi na magazo ganji gohagalajilwe kuli chitabu achi cha malajizo mbaka gawadumye.

⁶² Hanga hemwe mwa wenji kota nhondwe za kilanga, ila mowa wachefu hela kwa vila hamhulichize lizi ya Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

⁶³ Kota vila Mkulu Nguluwi navyoyanojezwe na kuwaditila mbuli za hemwe ziwe goya na kuwadita muwe wenji, hihyo du Mkulu Nguluwi konojezwa kuwegalila kubagama na kuwadumya. Namwe molavigwa kuli isi ayo yomuwele nguluta kuihalila.

⁶⁴“Mkulu Nguluwi kowasambalula hali nhanzi zeng'ha za isi, kulawila ubanzi umwe wa isi mbaka ubanzi wunji na ako mofugamila milungu jinji ja migodi na maganga, milungu jivele hemwe ne wasekulu wa hemwe nahamjizelele.

⁶⁵ Hamchikala goya ne honhu ha kwesela hali wamwe wa wanhu awo. Ila Mkulu Nguluwi kowa-

pani ako lunhwinhwi lwa nhumbula, kubilabila kwa meho na kugaya kwa muhe.

⁶⁶ Ukomu wa hemwe wowa na lunhwinhwi, nemisi na nechilo mowa mdumba na hamuwa na cha kitumbila kuli ukomu wa hemwe.

⁶⁷ Nhumbula za hemwe zodumba chila mbuli yomyona. Hamitondo molonga, 'Wone na kuwe nemisi,' nemisi loifika molonga, 'Wone na kuwe hamitondo.'

⁶⁸ Mkulu Nguluwi kowahilusani Misili kwa meli, majendo nayelahile kota hamgadita kahi. Ako mojeza kiguza kwa wang'honyo wa hemwe leka muwe wapogozi, ila kuduhu munhu yowagula."

29

Ilagano lya Mkulu Nguluwi na Waisilaeli kuli isi ya Moabu

¹ Awu ndo ulonzi wa ilagano liwele Mkulu Nguluwi nayawalajize Musa kudita na Waisilaeli kuli isi ya Moabu, konjezela kwa lila ilagano Mkulu Nguluwi naloyaditile na hewo kuchidunda cha Holebu.

² Musa nakawachema hamwe Waisilaeli weng'ha na kuwalonjela, "Namona mwemwe baho vila Mkulu Nguluwi navyoyaditile kuli isi ya Misili kwa Falao na vitumagwa wa heye na isi ya heye yeng'ha.

³ Namona magayo makulu na ulajilo na vinduzanduza navyoyaditile.

⁴ Ila mbaka lehano Mkulu Nguluwi hawapele luhala lwa kuvizela ne meho ga kulola ne makutu ga kuhulika.

5 Kwa mhela wa miyaka makumi gane, heni nandiwalongoza kuchiwala, nguwo nazomvalile nahazilalile ne makwamba ga hemwe nagomvalile mmagulu genu hagalalile.

6 Hamdile ibumunda ne kunwa divai ama chilingugaliza choneche chila leka mvizele kota Mkulu Nguluwi ndo Nguluwi wa hemwe.

7 “Nalomfichile honhu aha, mndewa Sihoni wa Heshiboni na mndewa Ogu wa Bashani nawoya kitowa na hetwe, ila natuwasumya

8 na kuihola isi ya hewo, natuwapa nhanzi za Lubeni na Gadi na nusu ya nhanzi ya Manase iwe ya hewo ng'hatu.

9 Ahyo, milolele kibatilila ulonzi weng'ha na kudita ilagano lino leka mbuli za hemwe ziwalutile goya.

10 “Lehano, mwima hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, hemwe mweng'ha mwa vilongozi wa nhanzi na wasekulu wa hemwe na wang'hangala wa hemwe na walume weng'ha wa Waisilaeli,

11 na wana wa hemwe na wadala wa hemwe na wajenzi walingikala hali hemwe kuli kambi, wawele nguwapodela ngodi na kuwadehela mazi.

12 Mwa aha lehano leka mdite ilagano alino liwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe kangilaha lehano,

13 kota kowakundiza lehano muwe wanhu wa heye na heye kowa Nguluwi wa hemwe, kota navyoyawelahile hemwe na wasekulu wa hemwe, Abulahamu na Isaka na Yakobo.

14 Silingilaha ilagano alino lehano kwa chiwalo cha hemwe hela,

¹⁵ ila kahi kwa chiwalo cha hemwe muwele hamwe na hetwe lehana hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe na lulelo lwa hetwe lulinguya.

¹⁶ “Mvizela vila navyomikale kuli isi ya Misili na vila navyomwinule majendo kuza kuli isi za wanhu wANJI.

¹⁷ Namona jimalukolo ja hewo ja kuzudiza na milungu ja migodi na maganga na sendi na zahabu.

¹⁸ Milolele, haleche kuwa na mlume ama mdala ama ivyazi ama nhanzi yoneche ilingwima aha lehana imleka Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kuza kujifugamila milungu ja isi zinji. Mbuli ayi yowa kota izabi lisile na kulela mafuza galiusungu gawele na dunga.

¹⁹ Munhu kota ayo hoyohulika ulonzi wa ilagano alino liwele milahile, hamba munhu yejese na kilonjela yuye mnhumbula mwake, ‘Ndochikala goya hanga ndangugaya mnhumbula na kuwinza nzila ya heni.’ Ayo yowadumya weng’ha, wehile na wanojile.

²⁰ Mkulu Nguluwi homlechela munhu ayo, na ng’halazi ya Mkulu Nguluwi na fihl ya heye yomgwila munhu ayo, upanjilo weng’ha wandichigwe mchitabu achi womfika heye na Mkulu Nguluwi kolyusa ng’hatu itagwa lya munhu ayo kulawila kuli isi.

²¹ Mkulu Nguluwi komwengula kulawila hali nhanzi yeng’ha ya Isilaeli yafichigwe na nongwa kwa upanjilo weng’ha wa ilagano lyandichigwe kuli chitabu achi.

²² Kuli lulelo lulinguya, walelwa wa hemwe na wajenzi kulawila isi ya kutali wokona vila

Mkulu Nguluwi navyoyaigalile isi ayi magazo na matamwa,

²³ imema chikwatilo na mwino, ilakazwa na kuwa hela chinhu, hainyaligwe nyhadikwa na hailingota choneche chila. Ndo kota navyoiwele mhela Mkulu Nguluwi, navyoyazidumile ng'hatu Sodoma na Gomola na Adima na Seboimu.

²⁴ Ena, wanhu wa isi zeng'ha wolonga, 'Lekachoni Mkulu Nguluwi kaiditila ahyo isi ayi? Lekachoni nayali na ng'halazi ng'hulu kota ayi?'

²⁵ Na chidichilo cholavigwa, 'Ndo kwa vila nawabena ilagano lya Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa wasekulu wa hewo naliwele yaditile na hewo navyoyawalavile kuli isi ya Misili,

²⁶ nawaluta kujikolela mijito na kujifugamila milungu jinji nahawajizelele aho katali, na Mkulu Nguluwi nahawapele.

²⁷ Ahyo, ng'halazi ya Mkulu Nguluwi naiwafika kwa chiwalo cha isi ayi na kuwegalila upanjilo weng'ha wandichigwe kuli chitabu achi.

²⁸ Na heye Mkulu Nguluwi, nakawosa kulawila kuli isi ya hewo kwa kuzudila na ng'halazi ng'hulu, nakawahilika kuli isi yinji kota vyoili lehano.'

²⁹ "Mbuli za uviso ndo za Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe, ila gala gawele goyagubule ndo ga hetwe na walelwa wa hetwe mazuwa gose, leka tuwinze goya ulonzi weng'ha wa malajizo aga."

30

Mbuli ziwewe goya kwa kumhiluchila Mkulu Nguluwi

¹ Musa nakalutilila kulonga, “Ndiwapani mh-agule kuli utambichizo na upanjilo. Mbuli azo hoziwafika namwe mochijesa honeche homuwa msambalulwe hali wanhu weng'ha na Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

² Wone mumhiluchile Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, hemwe na wana wa hemwe na mibatilile kwa nhumbula yeng'ha na muhe weng'ha ulonzi wa heye wondilinguwalajiza lehanu,

³ Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowahilusilani ukomu wa hemwe unojile na kuwonela isungu na kuwakungajiza kahi kulawila kuli isi nazoyawele yawasambalule.

⁴ Na wone yawasambalule hemwe koneche kula kuli isi yeng'ha, Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowakungajiza na kuwahilusani hemwe,

⁵ leka muihole kahi isi nawekale wasekulu wa hemwe. Na heye Mkulu Nguluwi kowatambichiza ng'hatu na kuwa wenji kusinda wasekulu wa hemwe.

⁶ Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowadita hemwe na walelwa wa hemwe mibatilile ilagano lya Mkulu Nguluwi* leka mumgane heye kwa nhumbula ya hemwe yeng'ha na muhe wa hemwe weng'ha, leka mikale.

⁷ Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, koudita ula upanjilo uwagwile wang'honyo wa hemwe nawawagazile hemwe.

⁸ Namwe mohulichiza lizi lya Mkulu Nguluwi na kibatilila malajizo ga heye geng'ha gondilin-

---

* **30:6** *Mibatilile ilagano lya Mkulu Nguluwi Kwa Chiebulaniya yangulonga Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowenjiza ikumbi nhumbula za hemwe na nhumbula za walelwa wa hemwe.*

guwapa lehano.

⁹ Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe kowaditila mbuli za hemwe zilutilile goya kwa chila chinhu chomdita, na mowa na wana wenji na misenga minji na migunda ja hemwe jolavya chilyo cha kuhega. Mina konojezwa kahi kuwaditila goya kota vila navyoyanojezwe na wasekulu wa hemwe,

¹⁰ wone mohulichiza lizi lya heye na kibatilila malajizo na mizilo ja heye jandichigwe kuli chitabu achi cha malajizo na kumhiluchila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kwa nhumbula yeng'ha na muhe weng'ha.

¹¹ “Mzilo jondilinguwapa lehano hajiwele ja kulemwa kuwinzwa na hemwe na hajiwele kutali na hemwe.

¹² Hajiwele kilanga mbaka mlonje, ‘Yalihi yokwina kilanga kutigalila leka tuweze kujihulika na kibatilila?’

¹³ Najo hajiwele kumwambu kwa bahali, mbaka mlonje, ‘Yalikohi yoloka bahali yatigalile leka tujihuliche na kibatilila.’

¹⁴ Haiwele ahyo, ila usenga wahabehi na hemwe, kumlomo kwa hemwe na mnhumbula mwa hemwe, ahyo muubatilile.

¹⁵ “Lehano baha ndanguwapani uhaguzi hali ganojile na gehile na hali ukomu na kubagama.

¹⁶ Wone mibatilile malajizo ga Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, jila jondilinguwapani lehano, momgana Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe na kuwinza nzila za heye, na kibatilila malajizo na mizilo ja heye, lelo mochikala na konjezeka, na heye Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa

hemwe, kowatambichiza kuli isi yomlinguluta kuihola.

¹⁷ Ila wone mwajilile na kulema kuhulichiza na kukwejigwa kuza kujifugamila milungu jinji na kujikolela mijito,

¹⁸ heni ndanguwadamlila lehano baha kota mobagama. Hamchikala kwa miyaka minji kuli isi yomlinguluta kuihola, kumwambu mwa lwanda lwa Yolodani.

¹⁹ Ndanguchema kilanga na isi lehano kota walolezi. Kota nandiwapa uhaguzi hali ukomu na kubagama na hali utambichizo na upanjilo. Lelo mhagule ukomu hemwe na walelwa wa hemwe leka mikale.

²⁰ Mumgane Mkulu Nguluwi wa hemwe, mumhulichize heye na kumibatilila heye, hamba hemwe na walelwa wa hemwe mochikala kwa miyaka minji kuli isi yila nayawalahile kowapa wasekulu wa hemwe, Abulahamu na Isaka na Yakobo.”

31

Yoshua kanguhola honhu ha Musa (Hisabu 27:12-23)

¹ Musa nakalutilila kulonga na Waisilaeli weng'ha,

² nakawalonjela, “Heni sambi ndina miyaka miya imwe na makumi meli, na siweza kukola mijito ja kuhega. Kahi Mkulu Nguluwi, nakandonjela kota siloka lwanda lwa Yolodani.

³ Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowalongola kuwadumya wanhu wa isi zeng'ha zilingikala ako, leka muihole isi ya hewo. Yoshua

kowa chilongozi wa hemwe kota vyoyalonjile Mkulu Nguluwi.

⁴ Mkulu Nguluwi kowadumya wanhu wa isi azo kota vila navyoyawadumile Sihoni na Ogu, wandewa wa Waamoli na isi ya hewo.

⁵ Mkulu Nguluwi kowapani ludali lwa kuwadumya, namwe mowaditila hewo malajizo geng'ha kota vyondiwalajize.

⁶ Muwe mwimile nzinzili na msindamale, mleche kudumba ama kudumbizwa na hewo, mina Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe ndo yalinguluta hamwe na hemwe. Heye kowa hamwe na hegwe na hokuleka ng'oo.”

⁷ Hamba Musa nakamchema Yoshua, nakamlonjela hali wanhu weng'ha wa Isilaeli, “Uwe wimile nzinzili na usindamale, mina hegwe kowalongoza wanhu awa kuza kuihalila isi iwele Mkulu Nguluwi yawelahile wasekulu wa hewo, nagwe kuwapa waihalile.

⁸ Mkulu Nguluwi ndo yalingukulongoza, heye kowa hamwe na hegwe, heye hokuleka ng'oo. Ahyo, uleche kudumba ne kisinza.”

Kusoma malajizo chila mwaka wa saba

⁹ Lelo Musa nakandika malajizo, nakawapa watambika wa lukolo lwa Lawi nawawele na ludali lwa kulipika isanduku lya ilagano lya Mkulu Nguluwi, na wasekulu weng'ha wa Isilaeli.

¹⁰ Hamba Musa nakawalajiza, nakalonga, “Chila mwaka wa saba wowa mhela wa kuwalechela walingudaiwa, mhela wa mnvina ya vibumuli, mwaka awo,

11 mhela wanhu wa Isilaeli howokuya hali Mkulu Nguluwi honhu hala hoyohagula, mowasomela wanhu weng'ha wa Isilaeli malajizo aga.

12 Wakungajize wanhu, walume na wadala na wana na wajenzi walingikala kuli miji ja hemwe, leka chila yumwe yahuliche ulonzi awu wa kilangusa kumdumba Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, na wawe welolela na kuwinza ulonzi wa malajizo aga.

13 Nawo walelwa wawele hawanahulika malajizo ga Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, wagahuliche na kilangusa kumdumba Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, mhela weng'ha homuchikala kuli isi muwele nguluta kuihalila kumwambu mwa lwanda lwa Yolodani.”

Malajizo ga Nguluwi kwa Yoshua na Musa

14 Lelo Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Zuwa lya hegwe lya kubagama lya habehi. Umcheme Yoshua, muye hamwe kuli ihema lya Nguluwi leka ndimhe malajizo.” Lelo Musa na Yoshua nawaluta kuli ihema lya Nguluwi,

15 na heye Mkulu Nguluwi nakawalawila amo kuli izengo lya ng'hungugu ndo liwele nalimile kuli lwizi lwa ihema.

16 Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Hegwe kwa habehi kilumba na wasekulu wa hegwe. Hamba louwa ubagame, wanhu wokwaluka kundeka na kujilutila jimalukolo jinji kota wang'hondwa ndo kowoluta kuza kikala. Wondeka na kubena ilagano lyonditile na hewo.

17 Ahyo ndo vyondi wazudila ng'hatu zuwa alyo, nani ndowaleka na ndodinya meho ga heni nawo wodumigwa. Wihe winji na magazo gowa ga

hewo mbaka wavizele kuwa wihe awo uwafika kwa vila heni, Nguluwi wa hewo, siwele hamwe na hewo.

¹⁸ Ndangukomya ndodinya meho ga heni kwa vila nawadita wihe na kujihinduchila milungu jinji.

¹⁹ “Sambi, wandiche lwimbo alu, uwalanguse wanhu wa Isilaeli leka uwe ulolezi wa heni hali hewo.

²⁰ Vyondiwahilika kuli isi iwele na mboto, kota vyondiwelahile wasekulu wa hewo, na hewo howolya na kiguta na kuneneha, wojihinduchila milungu jinji na kujikolela mijito, wombeza na kubena ilagano lya heni.

²¹ Vyowofichigwa na wihe na magazo, lwimbo alu lowa kota ulolezi kwa vila halusemwigwa na walelwa wa hewo. Na mbaka sambi, nding'hali kuwahilika kuli isi yondilahile ndowapa, ndivizela geng'ha gowalingijesa.”

²² Lelo Musa nakandika lwimbo alo zuwa lilyo, nakawalangusa Waisilaeli.

²³ Hamba Mkulu Nguluwi nakamlajiza Yoshua, mwana wa Nuni, nakamlonjela, “Mwime nzinzili na kusindamala, mina kowalongoza Waisilaeli kuli isi ndiwelahile ndowapa, nani ndowa hamwe na hegwe.”

²⁴ Musa vyoyasindile kwandika ulonzi wa mala-jizo ago kwaluchila mwaluko mbaka kuduma,

²⁵ nakawalonjela Walawi, wawele nguganigwa kulipika alyo isanduku lya ilagano lya Mkulu Nguluwi,

²⁶ “Muhole chitabu achi cha malajizo, mchiche habehi na isanduku lya ilagano lya Mkulu

Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, leka chiwe cha ulolezi hali hemwe.

²⁷ Mina ndivizela vyomli ngubelenhuka na ujuvi wa hemwe. Navyomumbelenhuche Mkulu Nguluwi mhela vyonandali mkomu hamwe na hemwe, ndaze haiwa mzidi hondibagama heni?

²⁸ Wakungajize hali heni wasekulu weng'ha wa nhanzi ya hemwe na vilongozi wa hemwe, leka ndonje ulonzi awu na wauhuliche, na awo ulanga na isi viwe ulolezi hali hewo.

²⁹ Mina ndivizela vyoiwa kubagama kwa heni, ndangukomya mowa mwajilile na kuileka yila nzila yondiwalonjele muiwinze. Na kuli zuwa liyage mofichigwa na magazo kwa vila namdita wihe hali Mkulu Nguluwi na kumdita yazudile kwa madito ga hemwe.”

Lwimbo lwa Musa

³⁰ Hamba Musa nakalonga ulonzi wa lwimbo lweng'ha alo hali nhing'hano ya Waisilaeli weng'ha.

32

¹ “Uwiche goya makutu, gwa ulanga, nani ndolonga,

hegwe isi uhulichize ulonzi wondilingulonga.

² Malanguso ga heni nagalagale kota nhonya, ulonzi wa heni ulagale kota nhungwi,

na kota upesi wa nhonya kuli mizuchila mido, kota upesi wa nhonya kuli misolo midodi.

³ Mina ndolidamla itagwa lya Mkulu Nguluwi, namwe mlonje, ‘Nguluwi wa hetwe ka Mkulu!’

⁴ “Mkulu Nguluwi ndo Italawe lya kwamila,

mijito ja heye jenela,
nzila za heye zeng'ha ndo za hachi.
Heye ndo Nguluwi wa kitumbila yalihela nongwa,
heye kangudita mbuli za kukomya na za hachi.

⁵ Ila hemwe mwahela utumbilo kwa heye,
hemwe hamuwele wana wa heye kahi kwa chi-
walo cha soni,
hemwe ndo lulelo lwihile na lwajilile.

⁶ Mwangujeza ndaze kumditila ahyo Mkulu Ngu-
luwi,
hemwe wanhu wapoka na msowile nyhala?
Ndaze, heye hawele mhaza wa hemwe yawalum-
bile,
yawaditile na kuwakangaza?

⁷ Mkumbuchile mazuwa gapulute,
mijese miyaka ja katali,
muwauze wahaza wa hemwe na hewo wowaze-
lesa,
muwauze wakulu wa hemwe na hewo wowalon-
jelani.

⁸ Nguluwi yawele kuchanya hoyazipele isi
zeng'ha lufufu lwao,
naloyawagawile wanhu weng'ha,
chila isi nakaibasila mbaka,
kwa kuwinza winji wa wana wa Isilaeli,

⁹ Ila nakewichila wana wa Yakobo wawe wa heye,
Mkulu Nguluwi,
awo nakehagulila wawe wa heye.

¹⁰ “Nakawafika kuli isi igunuche,
chiwala cheng'ha chiwele na mbeho.
Nakawamila na kuwalolela,
nakawadita kota iziho lya heye.

11 Kota ikungule vyolilingulolela chimvulila chake,
na kugulukaguluka mchanya mwa mibofu jake,
yogolosa mbawa zake leka kuwebatilila,
na kuwapapa mchanya mwa mbawa zake.

12 Heye yuye Mkulu Nguluwi nakawalongoza
na hakuwele na mlungu yunji wa kumtanza.

13 Nakamkwina hali honhu ha isi henuche,
na heye nakalya mbena ya mgunda.

Nakawapa hanombwa nailawile kuli italawe
na mafuta galawile kuli italawe ikavu.

14 Nakawapa mtindi na matombo ga migongolo
na mafuta ga ming'holo myana,
na ming'holo milume ja Bashani na mhene.
Nakawapa ngano inojile ng'hatu na divai inyale
nawanwa.

15 “Lelo Waisilaeli* nawaneneha na kutowa teche,
nawaneneha na wawa na mida kusu na kud-
edemka,

hamba nawamleka Nguluwi yawalumbile,
nawabeza Italawe lya kwamila naliwele ndo ulo-
hozi wa hewo.

16 Nawamdita yone fihi kwa milungu jawo,
nawamdita yazudile kwa madito ga hewo ga
kuzudiza.

17 Nawavilavila nhambiko vijeni, vyohaviwele
Nguluwi, nawajilutila milungu
johawajizelele ng'oo,

milungu minyale jilawile mazuwa ga sambu baha,
jiwele wasekulu wa hewo hawajikundile hebu.

---

* **32:15** *Waisilaeli* Kwa Chiebulaniya, *Yeshulunindo* ulonzi wunji
kwa Isilaeli.

18 Hawakumbuchile Italawe lya kwamila liwapele ukomu,
namumsemwa Nguluwi yawapondile hemwe.

19 “Mkulu Nguluwi nakayona mbuli ayo nakawaleka,
nakawalema wana wa heye, walume na wadala.

20 Nakalonga, ‘Ndovisa kumeho kwa heni,
ndole kuduma kwa hewo wowa ndaze.
Mina hewo ndo lulelo lwajilile,
wana wohawawele wakitumbila ng'hatu.

21 Nawandita mbone fihi kwa chinhu chohachiwele nguluwi,
wanzudiza kwa jimalukolo ja hewo.
Ahyo ndowadita wone maya kwa chohachiwele wanhu,
ndowazudiza kwa yila nhanzi ya wapoka.

22 Ng'halazi ya heni yokwaka kota chiluli,
chomasoma mbaka isi ya wabagame,
cholakaza isi na mbena,
chosoma misisi ja vidunda.

23 “ ‘Ndowika magazoz menji ng'hatu kwa chiwalo cha hewo,
ndowakongozela misale ja heni.

24 Woganda kwa nzala,
wodumigwa kwa kugula lukami kwa matamwa.
Ndohilika migongolo jiwele na mizino jihongoche kuwaluma,
na mizoka jiwele na dunga jilingutambala kuli nhimbwisi.

25 Ngondo yokwambuza kubagama kwinsi kunze na haluga lunhwinhwi lolongoza,
wasongolo na wahinza wokopoligwa

na wala walingong'a na wasekulu wawele na
mbuliza hawoona hebu.

²⁶ Nandong'a, "Nandawadumile ng'hatu
na kuwadita mleche kukumbuchilwa kahi na
munhu yoneche,"

²⁷ ila kwa chiwalo cha kidaya kwa wang'honyo wa
hewo,
leka wang'honyo waleche kulonga, "Hetwe
natuwasumya,
na Mkulu Nguluwi nahaditile mbuli azi." ' '

²⁸ "Isilaeli ndo isi isowile nyhala,
wanhu wake wahela luhala mgati mwake.

²⁹ Wone wahawele na luhala nawahavizelele
lekachoni nawalemwela,
nawahajezile kuvizela kuduma kwa hewo kowa
ndaze.

³⁰ Munhu yumwe koweza ndaze kuwadumya
wanhu elufu imwe,
ama wanhu weli woweza ndaze kuwadumya
wanhu elufu kumi,
ila wone Italawe lya kwamila hewo naliwataga,
Mkulu Nguluwi wa hewo nakawaleka?

³¹ Na wang'honyo wa hetwe nawakunda hazelu,
kota hewo wahela ludali kota Italawe lya hetwe
lya kwamila.

³² Mina mizabibu ja hewo ndo mizuchila ja
Sodoma
jilawile kuli ibindi lya Gomola,
zabibu zake ndo ziwele na dunga,
zabibu zake zaungu.

³³ Divai ya hewo ndo kota dunga ya mizoka,
ina dunga yihile ya ngole.

34 “Ndaze ndahela nzila ya kuwagaza?
Ndangubeteza mhela unojile wa kuwagaza hewo.

35 Kuhilula chibida ndo kwa chiwalo cha heni,
heni ndolipiza,

mhela magulu ga hewo hogotelela,
mina zuwa lya hewo lya kubagama lyuya,
kuduma kwa hewo kwa habehi ng'hatu.

36 Mkulu Nguluwi kowalewela wanhu wa heye
na kuwonela isungu vitumagwa wa heye,
mhela hoyokona ludali lwawo luduma
na haduhu yaponile, yawele mchinweng'ho ama
munhu yelejehe.

37 Aho ndo Mkulu Nguluwi hoyowauza wanhu wa
heye,

‘Ja kohi jila milungu ja hemwe,
Italawe lyomlibilimile kwa kwamilwa?’

38 Ja kohi ajo milungu ja hemwe jidile mafuta ga
nhambiko,

na kunwa divai na nhambiko za hemwe za
chakunwa?

Lelo najime, jiwatanzeni,
jiwamile hemwe.

39 “ ‘Mlole kota heni nda Nguluwi
na kuduhu yunji ila heni.

Heni ndangukopola na kuwika ukomu,
ndangulumiza na kuwika goya,
na kuduhu yoweza kumloholo yoneche kuli moko
ga heni.

40 Ndangugolola moko ga heni kilanga,
na kilaha kwa ukomu wa heni wa mazuwa gose,

41 wone nole ipanga lyangu lilingupulika,
na kugolola moko kulavya utaguso,

ndowahilusila chibida wang'honyo wa heni,
ndowagaza wala walingunzudila heni.

⁴² Misale ja heni ndojigaliza kwa danda,
ipanga lyangu lyochiguta miwunde,
lyododa danda ya walumizwe na wapogozi
na wang'honyo wawele na mnvili zisoloche.'

⁴³ "Hemwe isi msangalale na wanhu wa hemwe,
mina heye nakahilulaga chibida kwa danda ya
vitumagwa wa heye,
kanguwaditila uhanyisi walingitwanza na heye
na kuyeliza isi ya wanhu wa heye."

⁴⁴ Musa nakoya hamwe na Yoshua, mwana wa
Nuni, nawadekuliza ulonzi wa lwimbo alu, leka
Waisilaeli weng'ha wauhuliche.

Ulonzi wa Musa

⁴⁵ Musa loyasindile kuwalonjela wanhu wa Isi-
laeli ulonzi awu weng'ha,

⁴⁶ nakawalonjela, "Muuwiche mnhumbula
za hemwe ulonzi weng'ha wondilinguwapani
lehano, leka muwalajize wana wa hemwe
wawinze goya ulonzi weng'ha wa malajizo aga.

⁴⁷ Mina malajizo aga hagawele ulonzi hela,
ila ndo ukomu wa hemwe, kwa malajizo aga,
mochikala kwa miyaka minji kuli isi yomlingu-
luta kuihola, kumwambu mwa lwanda lwa Yolo-
dani."

⁴⁸ Zuwa lilyo, Mkulu Nguluwi nakamlonjela
Musa,

⁴⁹ "Ukwine chidunda achi cha Abalimu,
chidunda cha Nebo kuli isi ya Moabu, chilingilola
na muji wa Yeliko, ukailole isi ya Kanaani
yondilinguwapa Waisilaeli waihole.

⁵⁰ Hamba kobagama kuko kuchidunda kota mkulugo Aluni navyoyabagame kuli chidunda cha Holi,

⁵¹ kwa vila weng'ha weli nambena kitumbila kwa hemwe kwa heni hali Waisilaeli nalomuwele kuli mazi ga Meliba, habehi na muji wa Kadeshi, kuli kuchiwala cha Sini, na mlemwela kunditila heni kota nda yelile hali Waisilaeli.

⁵² Koyona isi iwele kumwando kwa hegwe, ila haukwinjila kuli isi ayo yondilinguwapa Waisilaeli.”

33

Musa kanguzitambichiza nhanzi zeng'ha za Isilaeli

¹ Awu ndo utambichizo uwele Musa, munhu wa Nguluwi, nakawatambichiza Waisilaeli naloyang'hali kubagama.

² Nakalonga,
“Mkulu Nguluwi nakoya kulawila kuchidunda cha Sinai,
nakatulawila kulawila kuli chidunda cha Seili,
nakamwemwesa kulawila chidunda cha Palani.
Nakalawila hali wahilisi elufu kumi
na chiluli chilingwaka kuli moko wa heye wa kudilo.

³ Mkulu Nguluwi nakawagana wanhu wa heye, kanguwalolela welile wa heye weng'ha. Ahyo, wanhu wa heye nawafugama hali magulu ga heye
na kupegwa malajizo kulawila kwa heye.

⁴ Musa nakatulajiza kibatilila malajizo, chinhu chitanganiche cha nhing'hano ya Yakobo.

⁵ Mkulu Nguluwi nakawa mndewa wa Isilaeli* ,
mhela vilongozi navyoweting'hane
na nhanzi zeng'ha za Isilaeli hozikungajize.”

⁶ Musa nakalonga kwa chiwalo cha nhanzi ya
Lubeni,
“Wanhu wa Lubeni wekale waleche kubagama,
ila wanhu wa heye wawe wado.”

⁷ Kwa chiwalo cha nhanzi ya Yuda nakalonga,
“Gwa Mkulu Nguluwi uhulichize chililo cha
nhanzi ya Yuda,
umuhiluse kahi kwa wanhu wa heye.
Utowanile kwa moko gako kwa chiwalo cha heye,
uitanze nhanzi ya Yuda kwa wang'honyo.”

⁸ Kwa chiwalo cha nhanzi ya Lawi, nakalonga,
“Gwa Mkulu Nguluwi uipe nhanzi ya Lawi ulonzi
wa hegwe wa Ulimu,
ulonzi wa hegwe wa Sumimu kwa awo wouwa-
ganilile,
nawouwajezile ako Masa,
na kitwanza na hewo kuli mazi ga Meliba.

⁹ Walawi nawawalechile wahaza wa hewo,
na kusemwa ivyazi lya hewo,
waleche kuwazela mbaka na wana wa hewo
mina nawebatilila malajizo ga hegwe
na kibatilila ilagano lya hegwe.

¹⁰ Nawawalanguse walelwa wa Yakobo mizilo ja
hegwe,
wawalanguse wanhu wa Isilaeli malajizo ga
hegwe.

---

* **33:5** *Isilaeli* Kwa Chiebulaniya, *Yeshulunindo* ulonzi wunji kwa Isilaeli.

Walawi na wafunyize ubani hali hegwe,
nhambiko yeng'ha ya kulakazwa hali honhu ha
kulavila nhambiko ha hegwe.

¹¹ Hegwe Mkulu Nguluwi, utambichize ludali lwa
hewo,
kukunda mijito ja moko ga hewo,
ubenele kutali ludali lwa wang'honyo wa hewo,
ludali lwa walinguwazudila mbaka walemwele
kwinuka kahi.”

¹² Kwa chiwalo cha nhanzi ya Benjamini naka-
longa,
“Ayi ndo nhanzi yaiganile Mkulu Nguluwi,
nayo yangikala habehi na heye.
Heye kanguilolela nemisi yeng'ha
na kikala hamwe na ayo nhanzi.”

¹³ Kwa chiwalo cha nhanzi ya Yusufu nakalonga,
“Mkulu Nguluwi yaitambichize isi ya heye kwa
nhungwi,
na kwa mazi ga nzasa,

¹⁴ itambichizigwe kwa mafuza ganojile gapile
kwa isanya,

kwa mafuza ga chila mhela,

¹⁵ kwa mbena inojile ya vidunda vya katali
na mbena imemile ya vidunda vya mazuwa gose.

¹⁶ Isi ya heye imeme geng'ha ganojile,
itambichizwe kwa isungu lya Mkulu Nguluwi,
yawele yolawila kuchisosolo chilingwaka.
Utambichizo awu uwadulichile wanhu wa nhanzi
ya Yusufu,
nayawele mkulu hali wang'holoze.

17 Mong'ho wa heye ndo kota wa ibuguma lya mwaluko, mbalati zake ndo za ibogo ilume. Na mbalati azo zowanuga wanhu wa isi, zowanuga wanhu mbaka kuduma kwa isi. Mbalati azo ndo Efulaimu, kowa na wamizi awo maelufu kumi, na Manase, kwa maelufu.”

18 Kwa chiwalo cha nhanzi ya Sebuluni na nhanzi ya Isakali, nakalonga, “Wanhu wa Sebuluni, msangalale kuli majendo ga hemwe, na wanhu wa Isakali, msangalale kuli mihema ja hemwe.

19 Wowachema wajenzi kuli vidunda vyao na ako wanhu wolavila nhambiko itanganiche. Mina hewo wopegwa lufufu lwa hewo kulawila kuli bahali na ng'hano za hewo kuli misanga ja kumwani.”

20 Kwa chiwalo cha nhanzi ya Gadi, nakalonga, “Yatogoligwe Nguluwi yalinguwapa wanhu wa Gadi honhu hakulu, wanhu wa Gadi wangibandabanda kota isimba likwanyule moko na unhosi wa mutwi.

21 Nawehagulila honhu ha mwaluko, kwa vila ako ndo kuwichigwe honhu ha chilongozi, nakoya hamwe na wakulu wa wanhu, nakaidita hachi ya Mkulu Nguluwi, na kutagusa kwa heye kwa Waisilaeli.”

22 Kwa chiwalo cha nhanzi ya Dani nakalonga ahi,

“Wanhu wa Dani ndo kota mwana wa isimba, yalingudwaluka kulawila Bashani.”

²³ Kwa chiwalo cha nhanzi ya Nafutali nakalonga, “Hemwe wanhu wa Nafutali womganililwe, mmemile utambichizo wa Mkulu Nguluwi, isi ya hemwe ndo kusini kuwele na ilamba.”

²⁴ Kwa chiwalo cha nhanzi ya Asheli nakalonga, “Wanhu wa Asheli watambichizwe kusinda nhanzi zeng’ha za Isilaeli na waganililwe na wang’holoze weng’ha na wajele magulu ga hewo kuli mafuta ga mzeituni.

²⁵ Miji ja hewo ndo lwizi lwa chuma na shaba. Kikala goya kwa hewo kochikala kwa ukomu wa hewo weng’ha.”

²⁶ Musa nakagwisa chilasi kwa kulonga, “Gwa Isilaeli†, kuduha yawele kota Nguluwi wa hegwe, heye kangukola kilanga kuya kukutanza, kangukola kuchanya kilanga kuli ukulu wa heye.

²⁷ Nguluwi wa mazuwa gose ndo hakubilimila kwa hegwe, kangukupapa kuli moko ga heye. Nakawawinga wang’honyo wa hegwe, nakakulajiza, ‘Uwadumye.’

²⁸ Ahyo, wanhu wa Isilaeli nawekala goya, walelwa wa Yakobo waliyeka, kuli isi imemile nyhule na divai, isi iwele na ulanga ulingulagaza nhungwi.

---

† **33:26** *Isilaeli* Kwa Chiebulaniya, *Yeshulunindo* ulonzi wunji kwa Isilaeli.

29 Mbweda hemwe Waisilaeli.
 Yalikohi yawele kota hemwe, wanhu mlohologwe
 na Mkulu Nguluwi,
 yawele ndo ngwamo ya utanzi wa hemwe
 na ipanga lilinguwegalila kusumya!
 Wang'honyo wa hemwe wokuya wowadedeza
 hemwe,
 namwe mowabiga hanyi.”

34

Kubagama kwa Musa

¹ Lelo Musa nakoka kuli ibindi lya Moabu, nakaluta kuchidunda cha Nebo, nakakwina kuli chinhembemhembe cha Pisiga chiwele chichilola na Yeliko. Aho, Mkulu Nguluwi, nakamlajila isi yeng'ha kulawila Gileadi mbaka Dani

² na honhu heng'ha ha Nafutali na honhu ha Efulaimu na Manase na honhu heng'ha ha Yuda mbaka Bahali ya Mediteleniyani

³ na chiwala cha Negebu na honhu ha chiwala cha ibindi lya Yeliko, muji wa michikichi mbaka Soali.

⁴ Hamba Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Ayi ndo isi yila yondimlahile Abulahamu na Isaka na Yakobo kota ndowapa walelwa wa hewo. Ndikulajila uyone kwa meho ga hegwe baho, ila hufika ako hebu.”

⁵ Lelo Musa chitumagwa wa Mkulu Nguluwi nakabagama ako kuli isi ya Moabu kota ulonzi wa Mkulu Nguluwi navyoulonjile.

⁶ Mkulu Nguluwi nakamtila kuli ibindi lya Moabu, halingilola na muji wa Beti-peoli ila

mbaka lehanu kuduhu munhu yavizelele nakoy-atiligwe.

⁷ Musa nayali na miyaka miya imwe na makumi meli naloyabagame, meho nagali makomu na lukuli lwake nalwali na mong'ho.

⁸ Wana wa Isilaeli nawalombocheza kubagama kwa Musa kwa mazuwa makumi gadatu kuli ibindi lya Moabu. Kulawa aho zuwa lya kikala aho hali matanga na kulombocheza nakumala.

⁹ Yoshua mwana wa Nuni nakamema muhe wa luhala, kwa vila Musa nayali yamuwichile moko ga heye. Ahyo Waisilaeli nawamhulichiza Yoshua na kuwinza malajizo gawele Mkulu Nguluwi nagoyampele Musa.

¹⁰ Hanalawila kahi mloli kuli Isilaeli kota Musa nayawele Mkulu Nguluwi nayalongase hazelu.

¹¹ Kuduhu mloli yunji nayawele yaditile ulajilo na vinduzanduza kota vila Mkulu Nguluwi navyoyamlajize Musa yadite hali Falao na wakulu wa heye na isi ya heye yeng'ha.

¹² Kuduhu mloli yunji nayawele yaditile mbuli ng'hulu na za kudumbiza kota nazoyaditile Musa hali Waisilaeli weng'ha.

**Ilagano Iya Katali, Ilagano Linyale kwa
Wanhu Weng'ha
The New Testament + Genesis in Vidunda**

copyright © 2014 Pioneer Bible Translators

Language: Vidunda

Translation by: Pioneer Bible Translators

The New Testament in Vidunda

This translation, published by Pioneer Bible Translators and The Word for the World, was published in 2014.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact www.pioneerbible.org.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

c584e819-507e-56ab-bbd8-53371c39d20d